

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inzerati do 30 petič a Din 2.—, do 100 vrt a Din 2.50, od 100 do 300 vrt a Din 3.—, večji inzerati petič vrsta Din 4.—, Popust po dogovoru, inzeratni davek posebej. — »Slovenski Narod« valja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.—, Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knaifjeva ulica št. 5
Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126

PODRUŽNICE:
MARIBOR, Grajski trg št. 8 — — — — — CELJE, Kocenova ulica 12. — Tel. 190.
NOVO MESTO, Ljubljanska c. Tel. št. 26. JESENICE, Ob kolodvoru 101. — — —
Račun pri poštnem Čekovnem zavodu v Ljubljani št. 10.351.

PROGLASITEV DIKTATURE v NEMČIJI?

Narodni socialisti izzivajo na vse strani, da bi prisilili vlado k izjemnim ukrepom — Bilanca včerajšnjega dne: 2 mrtva, 9 smrtno, 60 hudo in več 100 lažje ranjenih

Berlin, 27. junija. Včeraj je prišlo po vsej državi do krvavih spopadov. Narodni socialisti so priredili celo vrsto shodov, na katerih so pozivali svoje pristaje, naj breobzirno nastopijo za uveljavljanje narodno socialističnih načel. Ti hujskajoči govori so imeli za posledico, da so se po shodih razvili krvavi pretepi, ker so narodni socialisti izzivali na vse strani. Do hudih bojov je prišlo zlasti na Bavarskem, Badenskem in Württembergem, kjer obstaja še vedno prepoved nošnje uniform. Narodni socialisti pa so zlasti v teh deželah izživljali na ta način, da so napravili velike obhode svojih uniformiranih pristajev. Na mnogih krajih je morala policija razbiti orožje, da je demonstracije razkropila. Po dosedanjih vesteh sta bila v teku včerajšnjega dne dva narodna socialista ubita, 9 oseb smrtno nevarno ranjenih, okrog 60 hudo ranjenih in več sto lažje ranjenih. Policija je aretirala več sto oseb. Današnji narodno socialistični listi pozivajo državno vlado, naj proglasi obsešno stanje, ker je včerajšnja nedelja pokazala, da se deželne vlade in zasilnim uredbam predsednika re-

d ein zasilnim uredbam predsednika republike. Ta upor je treba z vsemi sredstvi zatreti. Če pa bo vlada še nadalje oklevala, groze narodni socialisti, da bodo sami razčistili situacijo. V levičarskih krogih pričakujejo že za prihodnje dni nadaljnje zasilne uredbe, ki bodo upoštevale zahteve narodnih socialistov. Zatrjuje se, da je vlada že v soboto zvečer sprejela tozadevne sklepe ter da bo že jutri izdan odlok o razpustu komunistične stranke. To naj bi bil po zahtevanju narodnih socialistov prvi korak k ukinitvi ustavnega stanja v Nemčiji in k proglasitvi narodno socialistične diktature.

Antwerpen, 27. junija. Snoči je prišlo do krvavih spopadov med narodnimi socialisti in komunisti. Ranjenih je bilo nad 100 ljudi.

Berlin, 27. junija g. O seji kabineta se poroča, da je vlada dala državnemu kancelarju pooblastila za predloge, ki jih bo stavil prihodnje dni v Lausanni. Ti predlogi se tičejo predvsem splošne svetovne gospodarske politike. V berlinskih diplomatskih krogih prevladuje vtis, da bo konferenca trajala samo še

par dni, nakar bo za delj časa odgode-na. Kancelar Papan je popoldne z brzo-vlakom zopet odpotoval v Lausanno.

Berlin, 27. junija. AA. Nacionálni socialisti so napadli urade socialističnega dnevnika »Vorwärts«. Razvila se je krvava bitka, v kateri je bilo na obeh straneh mnogo ranjenih.

Monakovo, 27. junija. AA. Predsednik bavarske vlade Held je izjavil v dežel-nem zboru, da je bavarska vlada odbila zahtevo, naj razveljavi prepoved nošnje krojev članom političnih strank.

Berlin, 27. junija. AA. Hugenberg je izjavil na kongresu načelnikov krajev-nih odborov nemške nacionalne stranke, da mora biti namen stranke, doseči nacionalno večino v Nemčiji skupno z nemško nacionalno socialistično stran-ko. Toda, je nadaljeval Hugenberg, hitlerjevci se še niso izrekli, ali so repu-blikanci ali monarhisti. Dalje je Hugen-berg opozarjal na nevarnost sodelova-nja med nacionalnimi socialisti in cen-trumom in podčrtal nasprotstva, ki so med nacionalnimi socialisti in nemški-mi nacionalci v njunem socialnem pro-gramu.

Krvavi izgredi na evharističnem kongresu v Dublinu

Evharistične romarje so napadli s kamenjem in palicami — Moten prenos papeževga govora

Dublin, 27. junija. Včeraj, ko je do-segel evharistični kongres v Dublinu svoj višek, je prišlo tudi do krvavih spopadov. Domačini so na kolodvoru v Ballymentu napadli romarje s kame-njem in palicami ter jih do krvi prete-pili. Na vlaku so razbili vse šipe in več romarjev je bilo hudo ranjenih. Do slič-nih dogodkov je prišlo tudi v mestu Larne, kjer so se morali romarji na-ravnost poskriti. Tudi v Dublinu samem je prišlo na več krajih do krvavih spo-padov. Med mašo, ki jo je celebriral pa-peški odposlanec in ki se je udeležilo baje okrog milijon ljudi, je priletelo nad mesto veliko število letal, ki so povzro-čala tak ropot, da govorov sploh ni bi-lo razumeti. Docela nerazumljiv je bil tudi prenos papeževga govora. Papež je imel s posebnim ozirom na dublinski

evharistični kongres govor v vatican-skem radiju v latinskem jeziku. Za pre-nos govora je bilo nameščenih v Dubli-nu več sto zvočnikov, vendar pa je bil prenos zelo slab.

Dublin, 27. junija. AA. Na skupino romarjev, ki se je nahajala na parku »Aland«, so nasprotniki oddali več stre-lov iz revolverjev. Mnogo potnikov je bilo ranjenih. Zaradi tega incidenta je škof Down and Connor brzojavno pro-testiral pri irskem notranjem ministru in zahteval, da zajamči romarjem var-nost na njihovem povratku.

London, 27. junija. AA. Poročajo, da je o. MacGuire, župnik katoliške cerkve pri St. Patricku v Bradfordu včeraj po-poldne nenadoma umrl, ko je služil cer-kvene obrede o priliki evharističnega kongresa v opatiji Kirkstall v Leedsu.

Zaradi dveh praznikov izide pri-hodnja številka »Slov. Naroda« še-le v četrtek 30. t. m.

Še enega je pobralo

Ljubljana, 27. junija.

Čudna so pota usode. Tudi med sinove našega naroda je bila z vso neizprosno-stjo uselaka železna pest bojne vihere in jih raztepla po vsem svetu. Mnoge je bilo za-neslo na široko rusko zemljo, kjer so se borili z razburkanimi valovi življenja in krvave državljanske vojne kakor so pač vedeli in znali, prepustili samim sebi in svojemu zdravemu instinktu, ki je večino vendarle privedel skozi vse strahote nazaj v domovino. Tu na domačih tleh jih je pa naenkrat začela pobirati smrt in sicer na prav čuden način sredi dela, še polne življenjskih moči.

Dobro je nam še v spominu smrt sim-patičnega kapitana Josipa Strclja, ki se je bil pred poldrugim letom razpraskal na nogi neznamo bradavico pa je že čez dva dni ležal na mrtvaškem odru. Od Urala tja do Tihega oceana je bil prebrodil ši-ro Sibirijo skozi strašne boje, pa je bil ostal živ in zdrav, doma, ko se je bil baš pripravil začeti mino življenje v krogu svojcev, je pa nenadoma iztegnila smrt svojo koščeno roko za njim in ga pobrala. Pa mu je sledil nedavno naš nepozabni dr. Stanko Enhartič, ki je imel za seboj krvave poljane Dobruče, ki mu je bila vojna fu-rija izpila sicer mnogo krvi, a kuči življe-nja mu ni mogla upihnuti. Smrt ga je ča-kala na gladki cesti sredi tako težko pri-borjene mirne in ravne življenjske poti, strti je obležal pod strtim avtomobilom ta naš vitec.

In eva komaj se je zgrnila zemlja nad njim, že se je odprla znova in jutri sprej-me v svoje hladno naročje tretjega naše-ga dobrovoljca iz Rusije znanega ljublj-an-skega sportnika g. Borisa Sokliča. Cil, zdrav in vedno vedrih misli, sredi najlep-se moške dobe, ga je v soboto zvečer ne-nadoma pobralo. Tik pred smrtjo je sedel še v družbi prijateljev v kavarni in nihče ni mogel slutiti, da je že iztegnjena nad nji mokošena roka. Iz kavarne Evrope je krenil domov in v hipu, ko si je sezval čevlje, da je zadela kak, molče se je zgru-dil in izdihnil. Gospodinja je slišala ropot, pa je prišla pogledat, kaj se je zgodilo. Vsa prestrašena je poklicala rešilno posta-vo, toda bilo je vse zaman, Borisa ni bilo več med živimi. Rešilni avto je odpeljal njegovo truplo v Mestni dom, od tam so ga pa prepeljali v mrtvašnico hiralnice Sv. Jožefa. Vidovdanska 9, od koder se bo vršil jutri ob 14.30 pogreb.

Skozi vse življenjske boje vihere in tezaže se je bil srečno prebrinil, usoda mu je bila prizanesla tam, kjer je strla tisoče, tu doma ga je pa nenadoma sredi tihega resnega dela pobrala. Staršev že davno več ni imel, ostali so bili trije bratje in sestra sami, pa so se razkropili po svetu vsak za svojim koščkom kruha in zdaj najstarejšega brata ni več med njimi. Naj mu bo lahka domača zemlja, ki ga sprej-me jutri v svoje naročje.

Sport

— Mednarodne plavalne tekme v Ljub-ljani. Kakor smo že poročali, se bo vršila jutri na kopališču Ilirije mednarodna pla-valna tekma med dunajskim WAC in Iliri-rijo. Danes prinašamo spored tekem. Tek-movanje se prične ob 11.30 in se bo na-

daljevalo popoldne ob 16. Dopokline: 1. Stafeta 4x200 m prosto (dvomatch), 2. 50 metrov izbirno za sestavo Stafete 5x50 m, 3. 50 m prosto dame, 4. 50 m prosto izbir-na W. skupina, 5. 100 m prsno dame, 6. 100 m prsno gospodje, 7. 3x100 m mešana Stafeta (dvomatch), 8. 100 m prosto dame, 9. 100 m prosto gospodje, 10. 100 m hrbtno gospodje, 11. waterpolo WAC : Ilirija. Po-poldne: 1. 5x50 m prosto (dvomatch), 2. 50 m prosto za waterpoliste juniorje, 3. 100 m hrbtno dame, 4. 200 m prosto go-spodje, 5. 50 m prosto deklice, 6. 200 m hrtno gospodje (dvomatch), 7. skoki, 8. 50 m prosto dame, 9. 100 m prosto gospo-dje (dvomatch), 10. waterpolo Ilirija juni-ori : Ilirija rezerva, 11. waterpolo WAC : Ilirija.

— Včerajšnji sport v Celju. Včeraj popoldne sta se vršili v Celju dve pomemb-ni tekmi. Najprej je v prijateljski tekmi porazilo moštvo Atletikov goste SK Čako-vci iz Čakovca z rezultatom 6:4, polčas 2:3, na Glaziji pa je končala pre-vestna tekma SSK Celje:SK Amater z Trbovelj z rezultatom 6:1, polčas 2:0.

Iz policijske kronike

Ljubljana, 27. junija
Od doma je pobegnil 15-letni krznarski vajenec Karel Jurkovič z Ilzanske ceste 79. Pobegli ni navedel doma nobenega vzroka, sumijo pa, da je odšel proti Sušaku, ker je večkrat govoril, da bi rad videl morje. Ka-rel je za svojo starost dobro razvit ter go-vo pri prejšnjem naročju. Oblečen je v ponoš-en rjav suknjič z belimi črtami, v enak telov-nik, najnove hlače temne barve, obut pa je v sandale, na glavi ima sivo sportno če-pico.

Ključavničarju Pavlu Strgulcu je bil iz-pred sobe njegovega stanovanja ukraden svi-len ženski dežnik, vreden 400 Din. — Pri prokuristu Tomu Jerali v Židovski stezi št. 4 je nekdo vlomil v kletno shrambo ter odnesel za 600 Din kompta. — Policijski sta bili prijavljeni dve tatvini koles, in sicer 2.000 Din vredno kolo Leopolda Grošlja, si-na železničarja, ter 1.500 Din vredno kolo geometra Ivana Bonče. — Čevljarškemu mojstru Ivanu Pišu v Zgornji Šiški je nek-do iz delavnice ukradel lakaste nizke čev-lje, posestnika Francu Strazišarju pa ne-znamo zlikovec z dvorišča njegove hiše v Kra-kovski ulici vožno dvigalo, vredno 500 Din.

Neki neznanec je na dvorišču gostilne Ča-snovar prodajal novo kolo znamke »Dijr-kopp« za 400 Din. Mehaničar Hudeček Ja-nez je takoj opazil, da je kolo vredno mno-go več ter je sumil, da je ukradeno. Šel je po stražnika, toda neznanec je medtem a ko-lesom pobegnil. Hudeček ga je na kolesu zasledoval in ga dohitel na cesti iz Štepa-nje vasi proti Dobrunjam ter ga s kolesom podrl na tla. Neznanec je pustil kolo na ce-si in pobegnil preko polja. Kolo ima šte-vilko 0126709.

76-letna žena bivšega zasebnega uradnika Ana Požabski se je zaradi starosti in one-moglosti zgrudila na Kongresnem trgu in se pri tem poškodovala na glavi in desni roki. Ker ni mogla vstati, so poklicali rešilni av-to, ki jo je odpeljal v bolnišnico.

Borzna poročila.

LJUBLJANSKA BORZA.
Devize: Amsterdam 2277.02—2288.38, Berlin 1332.87—1343.67, Bruselj 783.77 do 787.71, Curih 1097.35—1102.85, London 203.26—204.86, Newyork ček 5611.50 do 5639.76, Pariz 231.52—232.64, Pariza 166.78 do 167.64, Trst 286.36—288.76.

INOZEMSKÉ BORZE.

Curih: Pariz 20.19 in četrt, London 18.55 in pol, Newyork 513 in pol, Bruselj 71.42 in pol, Milan 26.14, Madrid 42.35, Amsterdam 207.45, Berlin 121.65, Sofija 3.72, Praga 15.26, Varšava 57.60, Bu-ka-rešta.

Tudi Francozi morajo štediti

V svrhu kritja proračunskega primanjkljaja bodo mo-rali znižati državne izdatke za 4 milijarde

Pariz, 27. junija. Po informacijah iz političnih krogov je proračunski mini-ster predložil sanacijski načrt za urav-noteženje proračuna. Deficit v znesku 4 milijard bi se kril na ta način, da bi se držali izdatki za približno 3 milijarde, dočim bi se ena milijarda dosegla z raz-nimi prihranki. Znižani bodo predvsem krediti za narodno obrambo, in sicer za 10 odstotkov, ter osebni izdatki za 5 odstotkov. Nameravano znižanje urad-niških prejemkov je izzvalo med urad-ništvom veliko razburjenje. Včeraj je imela zveza francoskih državnih uradni-kov zborovanje, na katerem je sklenila, da se bodo državni uradniki z vsemi

sredstvi uprli nameravanemu znižanju svojih prejemkov vse tako dolgo, dokler se ne bodo znatno pocenile življenjske potreščine.

Pariz, 27. junija. g. Ministrski pred-sednik Herriot ima poleg svojih zuna-nje političnih tudi notranje politične skrbi. Seja ministrskega sveta, ki je pod njegovim predsedstvom trajala tri ure, se je bavila z vedno bolj perečim problemom izenačenja proračuna. Načrt zmanjšanja uradniških plač je pri le-vem krilu vladne večine izzval velik protest. Na čelu tega protestnega po-kreta so mladi radikali.

Herriot

se je vrnil v Lausanno

Pariz, 27. junija. AA. Predsednik vlade Herriot je odpotoval snoči ob 22.15 v Lausanno.

Pred odhodom vlada je Herriot izjavil nekemu madžarskemu novinarju, ki ga je vprašal o stališču Francije na lausannski konferenci: Francoski program predvide-va načrt za rekonstrukcijo vse Evrope in mi stremimo za tem, da ta načrt izve-demo.

Japonska odklanja Hoovrov predlog

Tokio, 27. junija. AA. Vojni minister Araki je dal izjaviti o Hoovrovem predlo-gu za splošno razorožitev. Araki je izja-vil, da bi bila enolična razorožitev nevar-na in da bi ogrozila nacionalno varnost, ker ima vsaka država svoja posebna vpra-šanja.

Velike manifestacije rumunskih kmetov

Bukarešta, 27. junija. AA. Rador poro-ča, da je bil včeraj v Bukarešti velik shod narodne kmečke stranke. Na shodu so govorili najuglednejši prvaki stranke in poljsnjevali program vlade. Po shodu je defiliralo pred dvorom kakih 20.000 kme-tov iz okolice. Kmetje so navdušeno vzkli-kali Nj. Vel. kralju in kraljevskemu domu. Kralj je stopil na balkon, kar je izzvalo nepopisno navdušenje. Mimohod je trajal dve uri.

Bukarešta, 27. junija. AA. Na volilnem zborovanju narodne kmečke stranke je Mi-halake v svojem govoru zagovarjal preu-deitev sedanje ureditve države na bančni podlagi, ki ima oporo v liberalni stranki, v agrarno državo. Manju se je zavzemal za svobodno izvajanje ustave in tradicionalne zunanje politike, ki temelji na preizkušeni zvezi in na spoštovanju pogodb.

Bivši nemški minister umrl

Berlin, 27. junija. Snoči je preminil v starosti 38 let bivši minister in voditelj nemške ljudske stranke dr. Scholtz.

Velike poplave v Rumuniji

Bukarešta, 27. junija. AA. Zaradi hudih nalivov v Moldavi so reke pre-stopile bregove in poplavlje velikana-nska ozemlja. Mnogo mostov je bilo porušeni. 20 oseb je našlo smrt v va-lovih. Železniške zveze so bile pone-kod porušene.

Svetovna nogometna olimpijada

Dunaj 27. junija. Včeraj se je vršila tu-kaj konferenca med nogometnimi zveza-mi Avstrije, Češkoslovaške, Švice in Italije. Pri tej priliki je sporočil zastopnik Italije, da bo Italija leta 1934 izvedla nogometno olimpijado za svetovno prvenstvo. Na to olimpijado bodo povabljene vse sportne organizacije, ki se bavijo z nogometom.

Nemški monarhisti na delu

Berlin, 27. junija. AA. Nova socialno mo-narhistična stranka je objavila manifest, ki v njem poziva nacionalne stranke, naj bi se ji pridružile pri volitvah dne 31. julija, tako da bi se dosegla potrebna večina za sklicanje ustavotvorne skupščine.

Škotje slede vzgledu Ircev

London, 27. junija. AA. Listi poročajo, da je prišlo na proslavi v Tirlingu na Škot-skem do nenavadno čudne demonstracije škotskih nacionalistov. Škotski nacionali-sti so proslavili bitko pri Konfontobern. Bilo jih je kakih 500. Škotske nacionaliste je vodila neka ženska. Škotski nacionalisti so naposled odšli v grad in sneli državno in izobesili škotsko zastavo. Ko se je to odigralo, ni bilo v gradu dovolj vojakov, da bi to preprečili.

Dividenda francoske Narodne banke

Pariz, 27. junija. AA. Upravni odbor francoske Narodne banke je določil divi-dendo za prvo polletje 1932. Znašala bo 100 frankov.

Novi zakoni pred Narodno skupščino

Beograd, 27. junija. V kratkem se bo zopet vršila seja Narodne skupščine. Vlada je predložila Narodnemu predstavništvu zo-pet več važnih zakonov, o katerih bosta morala razpravljati Narodna skupščina in senat. Med drugimi zakonskimi predlogi, ki so bili te dni dostavljeni predsedništvu Na-rodne skupščine, so: Zakon o obmejnih četah (izpremembe in dopolnitve), Zakon o zdravniških specialistih za ustne in zobne bolezni ter zobotehnikih (izpremembe in dopolnitve), zakon o ureditvi plačil bla-govnega prometa med Jugoslavijo in Češko-slovaško, in zakon o turističnem prometu med Jugoslavijo in Češkoslovaško.

Iz državne službe

Beograd, 27. junija. p. Za višjega kon-trolorja prometno komercijalnega oddelka direktorje železnice v Ljubljani je imenovan Vladimir Gomilšek, dosedaj višji kontro-lor na glavnem kolodvoru v Ljubljani; za svetnika prometno komercijalnega oddelka pri direktorji v Ljubljani je imenovan Ru-dolf Fistar, dosedaj pri železniški direktorji v Subotici. V višjo skupino je napredoval ravnatelj dvorazredne trgovske šole v Ljubljani Josip Gogala.

Zaplenjeno zlato

Plymouth, 27. junija. Po nalogu admira-lite je bilo zaplenjeno vse zlato in srebro, ki ga je dvignilo neko italijansko podjetje iz potopljenega parnika. Parnik se je potopil začetkom svetovne vojne in je bil last Anglije. Baje gre za 10 ton zlata.

Dirkalni avto med publiko

Nancy, 27. junija. Pri včerajšnjih avto-mobilskih dirkah se je pripetila huda nesre-ča. Dirkalni avto, ki ga je vozil znani dirkač Tedaldi, se je na ovinku dirkališča za-letel med publiko. Trije so bili na mestu ubiti, 22 ljudi pa je bilo hudo ranjenih. Av-to se je popolnoma razbil, Tedaldi pa je po čudnem naključju dobi! samo lažje poškodbe.

Zopet nov umor na Dunaju

Dunaj, 27. junija. V bližini nogometnega igrišča na Hohewarti so našli davi ubitega 10-letnega Friderika Petra. Dečko je vče-raj popoldne prisiloval nogometni tekmi, nato pa je brez sledu izginil. Ker je bil deček slečen in je imel na sebi samo sraj-co, dočim je bila ostala obleka razmetana daleč naokrog, sumnja, da gre za umor iz pohotnosti. O storilcu ni še nobenega sledu.

Preiskava zaradi ugrabitve Kavrakilova

Sofija, 26. junija. AA. Preiskovalni sod-nik v preiskavi afere nasilne ugrabitve Simeona Kavrakilova je odredil, da se od 8 aretiranih osumljencev 3 izpuste na prosto, ostalih 5 pa ostane v zaporu in pridejo v kratkem pred sodišče. Če se ho-čejo braniti v svobodi, morajo položiti 100.000 levov kavicje.

Obletnica bitke pri Verdunu

Verdun, 27. junija. AA. Včeraj so sve-čano proslavili 16letnico bitke pri Verdunu. Proslavi je predsedoval maršal Petain.

Jugoslovenskim junakom iz svetovne vojne

Najsvečanejši zaključek IX. vsesokolskega zleta bo blagoslovitev spominske kapelice v Jindřichovicah

Dva dni po 160 letnici ustanovitve Tezina kot trdnjave za Jožefove izkušnje s pruskim imperijalizmom Friedricha II. piše A. Seifert v praksi »Narodni Politiki«, smo se udeležili 1. 1929 v istem Tezinu na ruskem oddelku pokopališča žalne manifestacije v počastitev spomina 1270 svetih ruskih vojakov. Umrlj so na kot žrtve avstroogrške mržnje v vojnem ujetništvu, ki so se udeležili vojne proti agresivnosti iste Prusije pod Viljemom II. dočim je bil Franc Jožef pozabil na Jicin - Kraljevi Gradec iz 1. 1866 in na davne rope Friedricha II. ter se je udeležil Berlina. Po zadušnici v počastitev spomina ruskih vojakov sem stal popolne na istem pokopališču pred trojnim grobom, kjer je na skromnih pravoslavskih križih napis: »Tu so bili pokopani srbski mučeniki Trifko Grabež (umrl 23. 10. 1916), Gavril Princip (1. maja 1918) in Nedeljko Čabrilović (23. januarja 1916), torej žrtve tragedije v Sarajevu na dan provokacije srbskega patriotizma po Francu Ferdinandu na Vidovdan. Že davno počivajo vsi trije v rodni jugoslovanski zemlji.

Spomin na te mlade »sodnike in eksekutorje« srednjeveške zakonske dvojice se mi je nehote obudil med pripravo na slavnostno blagoslovitev jugoslovanske kapelice in mavzoleja v Jindřichovicah na Krušnih gorah. Še zdaj, po dveh letih, me obhaja naravnost groza ob misli na večni spomenik nemško-madžarske sramote med svetovno vojno, čigar sledove sem videl predlaskim na poti iz Marijskih Lazny do Jindřichovic. Na pustem, prostranem vrhu odnotnega Krušnogorja ob pobočju proti Olovi in Rotavi je intermirala avstro-ogrška vojna uprava 1. 1915

okrog 40.000 ranjenih in po junaških bojih ujetih srbskih in ruskih vojakov.

Ne da se popisati njihovo trpljenje, zlasti pa ne nečloveško pokončevanje srbskih ujetnikov s lakoto. Streljali so jih kakor miši, če so se celo drznili odkopavati iz latrin grah ali krompir, ki so ga bili vrgli bestialni avstrijski in madžarski vojaki med človeške odpadke. Ko so se bili sami navedli, so se naslajali ob pogledu na gladujoče jetnike. Ni čuda, da so se odigravali prizori, ki se zde kulturnemu človeku neverjetni. Tako n. pr. so bili iz ujetniškega tabora v Jindřichovicah nekoga dne navse zgodaj zjutraj poslani četo ujetih Srbov tja do Falkova po premož in voz je vlečlo namesto konj 20 ujetnikov. Toda namesto premožga

so pripeljali vseh 20 ujetnikov mrtvih, umrlih od lakote in muke, iz taborišča so pa takoj poslali novo skupino ujetnikov, ki je morala namesto obeda pokopavati svoje mrtve tovariše, pri tem so pa nesrečno drugi za drugim padali mrtvi.

O, ti evropska kultura in humanost, kaj porečeš k tem zverstvom kot posledici šovinizma v tako obliki meri vzgojenega med nemškimi in madžarskimi vojniki? »Tu ne zadostuje izgovor: «la guerre c'est la guerre!» Na Balkanu (v Bolgariji in Jugoslaviji) sem videl različne kraje zločinov turških bašibazukov, na francoskih bojiščih je nas obhajala groza ob pogledu na nemške krutosti po utrdbah tja do uničenja Verdama, umetnin v Remsu itd. Toda tu, pri Jindřichovicah, kjer je podli in strahopetni krvnik pobijal razorožene vojnike, je bil dasi dojem najstrašnejši.

Na hribu nad Jindřichovicami v višini Nostitzovskega gradu, kraljujočega na nasprotnem hribu, so zgradili srbski in ruski ujetniki leta 1917 črpalne vodnjake za preskrbovanje ogromnega ujetniškega taborišča z vodo. Po zaslugi generalnega inspektorja vojaških grobov Milivoja Cvrčana je jugoslovanska vlada leta 1926 kupila te obsejne vodne naprave, da zgradi iz njih mavzolej, kamor pridejo zemski ostanki srbskih in slovan. junakov. In res je bila že takoj prihodnje leto izvršena prva faza te akcije s koncentracijo 7100 zemskih ostankov jugoslovanskih vojakov in 189 ruskih vojakov, čiji kosti so bile položene v enake krstice in zložene na hodnikih mavzoleja, da se lahko ob elektriki razsvetljavi hodi med njimi kakor po žalostnem labirintu nič iztrobljenega mesta vojnih mučenikov.

Kakšne misli ti roje po glavi, če hodiš med temi dolgi katakombami in se ustavljaš pred veni, poklonjenimi po častilcih, ki je med njimi posetila ta žalosten kraj pijetete v juniju 1927 tudi jugoslovanska kraljica Marija. Nehote pomisliš na ogromno pokopališče čeških in ruskih dobrovoljcev v Chestres pri Vouziersu in takoj zopet na nepregledne tisoče rovov okrog monumentalnega mavzoleja na hribu Douaumont nad Verdunom, ki ga je zgradila Francija v spomin na 400.000 tu pred Verdunom padlih junaških Francozov. Slovanski in francoski junaki! Vam je vsaj bilo soleno umreti na bojiščih vaše nevenilne slave, ti vaši srbski tovariši, vzor hrabrosti in velike ljubezni do domovine, so bili pa do smrti mučeni v takrat še zasluženi češki zemlji po brezobzirni zlobi in osveteželnosti sovražnikov. Žal, mučno slišite, da takratna mržnja še zdaj ni utihnila. Res, težko je živeti mirnem gospodarstvu, če ima hudobne sosesde! Popotniki, ki ti kaže v prsih človeško srce, poseti to nesrečno žrtve in zamisli se, kdo je vse to zakrivil in kaj bi se bilo zgodilo brez njihovih žrtv vsega, tudi življenja.

Po preureditvi podzemnega rezervuarja v grobnico po načrtih štabnega kapitana ing. Košťalka ter po neumornem in požrtvovalnem prizadevanju pravega tvorca »Zlate valute« Cvrčana ter nje-

govoga češkega prijatelja - mecena, ki ne bo biti imenovan, je uredničen tudi drugi del jugoslovanskega pietetnega programa v Jindřichovicah. Namesto skromne hišice, ki so bili v njej med vojno stroji za črpanje vode, je stopil načrt spomenika, dostojnega slave onih, ki v mavzoleju počivajo. Umetniški načrt kapelice je izdelal ruski arhitekt prof. Vladimir Brandt. Kapelica ima umetniško izdelana medenasta vrata, na zadnji strani je pa spominska plošča z napisom. Nad svimčeno streho se dviga pozlačen križ z oblami, nad vhodom v kapelico je pa mozaična slika, a tudi stene sta ruska slikarja Kratkov in Bilbin umetniško poslikala. Tla so mozaična, marmornata spominska plošča z jugoslovanskim znakom prča, da je bila kapelica zgrajena v spomin 10 letnice vla-

Kam z naraščajem?

Misli, ki se nehote vsiljujejo človeku ob pogledu v našo bodočnost

Ljubljana, 27. junija

Čeprav bi nas moralo to vprašanje vse skrbeti predvsem, si prav malo belimo z njim glave. Roditelji samo premišlujejo, ali naj otroke izsolajo za »gospode«, ali bi bolje kazalo, da jih pripravijo za praktično stran življenja. Še vedno ni izkoreninjeno naziranje, da mora vsak, kdor resno skrbi za boljšo bodočnost svojih otrok, jih izsolati za »gospode«, za poklice, ki jim družba priznava višjo socialno stopnjo. Akademski izobrazba, ki, žal, ni življenjska, kot bi morala biti, saj ne uspešljiva dovolj za življenje, je premalo konkretna, vendar je pa še vedno bolj cenjena kot strokovna izobrazba in ročno delo.

Tako gleda večina roditev pri odločanju življenjske poti svojih otrok na življenje z zgrešenih vidikov, kar odloča pri tej izbiri. Po sredi so pač razmere, saj je še vedno šola nekakšen privilegij za »boljše« ljudi. Revni roditelji hočejo izsolati svoje otroke, češ da se jim bo bolje godilo kot se je njim. Premožnim se pa zdi seveda kar samo po sebi umljivo, da se morajo njihovi otroci izsolati. Zato so tisti, ki ne morejo v šole, nekakšni obsojenci ter zapostavljeni. Vse sili v šole vsi smatrajo, da za življenje ni treba ničesar drugega, kot da absolvirajo kakšno srednjo šolo in si nekoliko ogledaš univerzo znotraj, pa ti je življenjska pot že postana z rožicami. Kdor pa ne gre v šolo, je pač manjvreden.

Zdaj pa, ko se je začel kujati gospodarski red in ko je delovni inteligentni trg prenatrpan, ko beda sili izobražence, da si sčijo kruha tudi med ročnimi delavci, se je vseeno začelo buditi spoznanje, da se bodo morali otroci začeti drugače pripravljati na življenje. Drugače bodo morali začeti gledati na življenje, drugače ceniti delo in praktično stran življenja. In končno se bo morala tudi šola prilagoditi življenju.

Toda vse premalo nas skrbi bodočnost naših otrok. Vidimo sicer, da ni dela za inteligenta, ne za ročnega delavca. In če smo omejili naraščanje nadprodrukcije duševnih delavcev, da ne sprejemamo več toliko otrok v šole, so še vseeno prenapolnjene, dokler ne dobe zaposlitve še izsolani duševni delavci. In ali naj roditelji pošljejo otroke učiti se rokodelstva, ko pa povsod omejujejo in ustavljajo obrate, odpustajo delavce in je na cesti množica brezposelnih? Z resno skrbjo bi se morali posvetiti temu vprašanju, gledati bi morali nekoliko naprej, ne pa, da se izgovarjamo, da bo kmalu boljše in ko se bodo izsolali otroci, se bodo razmere obrnile že povsem na boljše. Slaba tolažba, saj se lahko z njo tolaži le tisti, ki ne občuti še dovolj slabih časov in ki lahko šola svoje otroke brez posebnih žrtv.

Kdo bi ne trdil, da je šola še zdaj privilegij višjega socialnega sloja, ko morajo mnogi revni roditelji jemati nadarjene otroke iz šol, preden so dovršili zadnje razrede in da so slabi časi mnogim prekrizali načrte, ki ne morejo poslati otrok v šole. V šolah bodo izbirali najboljše, toda kljub temu bodo mnogi najboljši ostali doma, ne da bi tekmovali v te tekmi. In stara pesem je, kako mnogi revni dijaki stradajo več let, si uničijo mladost, zdravje ter umirajo jetični, ko bi lahko uspešno nastopili življenjsko pot. Kdor lahko šola otroke in njegovi otroci sploh ne vedo, zakaj morajo hoditi v šolo, si seveda ne bo belil glave s temi vprašanji.

In kaj bi bilo treba storiti? Tega seveda ne ve nihče. Vsak se naj briga zase, je moderna parola, vsak naj rabi kolcomle in bo pomagal vsem. Češ, tudi nam ni bilo postano z rožicami, pravijo stari, tudi mi smo se morali boriti za eksistenco. Kdor pa ne gleda na to socialno prevážno vprašanje s tako ozkega, skrajno egoističnega stališča, vidi, da je v tesni zvezi z gospodarskimi prilikami. Morali bi ga reševati v okviru gospodarskih vprašanj, toda morali bi ga reševati tudi intenzivno. Otroke bi morali usposabljati za poklice, ki jih zahteva življenje in družba bi morala omogočiti vsem, da bi se lahko pripravili na življenje. Zato pa bi morali reformirati marsikaj, tudi šole, morali bi imeti pregled nad delovnim trgom, dobro organizirano posredovanje za službe in seveda bi ne smeli pogrešati poklicnih posvetovalnic. Roditelji bi ne smeli biti nikdar v skrbeh, kam z naraščajem. Zdaj se pa ne zavedamo dovolj, da je mladina res naša bodočnost in da bi zaradi tega morala skrbeti skupnost, ne le posamezniki, roditelji, da jih pošljemo na pravo življenjsko pot ter jih pripravimo na njo. Kot pogrešamo povsod prave organizacije, razumevanja in čuta za skupnost, tako tudi v tem pogledu. Beda, brezposelnost in gospodarske zmešnjave niso prišle same od sebe. Ako bomo pa držali še zdaj križem roke, ko bi nas moralo življenje že naučiti marsičesa, se bodo življenjske prilike še poslabšale.

danja jugoslovanskega kralja Aleksandra I. Tisoči zvestih ruskih in jugoslovanskih vojakov so pokopani kot žrtve svetovne vojne v Milovicah, Terezinu, Josefovu, Pragi, Olomucu, Trenčnu in drugih krajih Slovaške in Podkarpatske Rusije, stari 92 let pa do srbskih in ruskih ujetnikov - otrok (okrog 300), vse te je prokleta avstro-ogrška monarhija tu v ujetništvu do smrti izmučila.

Jugoslovensko - češkoslovaški slavnostni odbor pod predsedstvom praškega poslanika dr. Prvislava Grisogona je pripravil svečano blagoslovitev jugoslovanske spominske kapelice z mavzolejem na dan 8. julija pod protektoratom kralja Aleksandra in prezidenta Masaryka, zastopnikov jugoslovanske in češkoslovaške vlade, močnih zastopstev obeh armad ter oficijelnih gostov in številnega občinstva. To bo res dostojen zaključek IX. vsesokolskega zleta dr. Miroslava Tyrša, čigar vodja dr. Renata Tyrševa kot največja češka žena je tudi članica odbora za to neobčajno slovansko narodno romanje v Jindřichovicah, kjer je zgrajen pietetni, žal žalosten spomenik, kakršnega še ni bilo in ni nikjer drugje na svetu.

v Daj-damu. Izvrstni zlatniki so prišli iz Zagreba, izdelalo jih je podjetje Grisebach i Knaus. Ena stran »zlatnika« nosi prav posrečen relief obeh lastnikov, druga stran pa firmo. Relief poprsij je kakor rečeno prav posrečen in tehnično dobro izveden, kar dela čast domačemu podjetju.

Je pa še druga stvar: G. Zupan je v profilu na las podoben znamenemu filmskemu igralcu Hansu Albersu, in so si na ta način mnogi privoščili potegavščino, da je to reklama za novi film. Mnogi so verjeli - seveda, ko so pogledali »drugo« plat, so videli, na nabit ne bo tako. Podoben na reliefu je pa res frapantna...

Ker si bo ta ač oni pridržal »zlatnik«, je verjetno, da bo treba kmalu nove izdaje, sicer pa pravita lastnika, da morata nekaj tudi za reklamo utrpeti... R. K.

Sokolski praznik na Viču

Agilni viški Sokol je včeraj polagal ob račun svojega dela v telovadnici z izredno uspešnim javnim nastopom na vrhu gostilne Pavlič na Glinah. Na telovadnici se je zbrala številna množica občinstva, ki je z zanimanjem sledila vsem 10 točkam izvrstno uspele javne telovadbe. Javni telovadbi so prisostvovali zastopnik komandanta dravske divizije podporočnik Miljutin Gorup, podstarosta sokolske župe br. Milko Krapež in tajnik Flegar, viški župan g. Petrovič, številno članstvo bratskih društev in deputacija viških gasilcev in kroju, ki so tudi marljivo pomagali pri javnem nastopu.

Javno telovadbo, ki sta jo vodila načelnik br. Borštink in načelnica Mimi Grosiljeva, so otvorili naraščajniki (12) s prostimi vajami za praški zlet zelo strumno in skladno ter v vzornem kritju. Po naraščajnikih so nastopili dečki, ki so s svojimi veselim igrarjem vzbudili mnogo prisenega smeha gledalcev. Prav posrečen in graciozen je bil nastop naraščajnic (16) s praškimi prostimi vajami. Burno pozdravljeni so nastopili nato starejši bratje deset po številu, ki so proste vaje s palicami izvedli strumno in prav zadovoljivo. Naj bi bili ti starejši bratje vzgled ostali mladini, ki je nastop samo gledala. Pri orodni telovadbi so nastopile tri vrste in sicer člani na bradli, članice na nizki bradli in moški naraščaj na drogu. Vse tri vrste so pokazale prav lepe vaje, zlasti članska vrsta na bradli je bila zelo pohvalno obdružena. Po orodni telovadbi je zopet mahoma oživelo telovadišče, dečke so izvedle razne igre, ki so občinstvu zelo ugajale, zlasti ona, ki je predstavljala delo ugalja, zlasti ona, ki je predstavljala delo od ranega jutra do poznega večera. Stirje krepki člani so nato izvajali skok ob palici v višino ter želi za svoje elegantne preskoke vinoarno priznanje občinstva. Proste vaje članic (12) za praški vsesokolski zlet so bile v izredno, zlasti za krajsko vso le vzorno izvedene, za kar zaslužijo vso pohvalo. Raznoterosti moškega naraščaja so bile na višku, zlasti namni preskoki so občinstvo naravnost fascinirali. Javno telovadbo so zaključili člani (20), ki so proste vaje izvedli skladno in v lepem kritju. Občinstvo je vrle telovadce pri odhodu navdušeno pozdravljalo.

Po telovadbi je bila prijetna domača veselica ob sodelovanju godbe Sokola I ki je sodelovala tudi pri javni telovadbi. Upravo društva prosimo, da poskrbi prihodnji rediteljstvo, ki mora paziti, da se nedorasli otroci ne bodo obesili po orodju ter motili telovadceve in gledalce. Nastop, ki je bil v zadnjih letih eden najboljših na Viču, je pokazal veliko poštrevnost društvenega načelnstva ter mu izrekamo vse priznanje z iskreno željo naj stopa pogumno po tej poti naprej. Zdravo!

Rimski zid na Mirju

bi radi na vsak način ohranili kot pričo častiljive, zgodovine našega mesta, zato so ga pa pred leti odkopali in popravili, da je dobil svojo prvotno obliko. Tedanji kustos našega muzeja in sedanji vseuč. profesor v Gradcu dr. Walter Schmid, ki je odkril arheološko bogastvo Mirja, se je po modernih principih ohranitve in restavriranja podobnih spomenikov tudi odločil, da so zidovje dopolnili z novim zidom, kjer je bil stari zid podrt ali pa celo odstranjen. Tako so zid na nizkih ostankih dozdolili do prvotne višine zvečino s stari kamenjem ruševin, na nekaterih mestih je bilo pa treba kamenje tudi dodati in pripeljati od drugod. Pri restavriranju in obnovitvi zidu je bilo pa tudi poskrbljeno, da se ostanki starega neposkodovane zidu jasno ločijo od dopolnil. Moderna načela restavriranja namreč dopuščajo le taka dopolnila, ki gledalca ne morejo prevariti, da so originalna. Pri raznih zgradbah, n. pr. pri cerkvah je kak kamenit podboj vrat na eni strani popolnoma razbit, vendar pa vrat ne bomo pustili brez podboja in zato napravimo pristnemu kamenitemu podboju po obliki popolnoma enak podboj iz umetnega kamna, da nam dopolnitev takoj pade v oči, ne moti pa celotnega vtisa. Neboj znamenitih fresk smo že odkrili po naših cerkvah, da se z njimi upravičeno ponosamo pred svetom, a tudi te freske s restavrirane tako, da dopolnitev opazimo na prvi pogled, ker moderni restavriratorji vendar ne marajo nikogar zapeljati v zmojo, še manj pa falsificirati starin. Le poglejte restavrirano fresko v kaki mali podružnici, kjer je le redko maša in cerkva skoraj ni več v rabi. V takih cerkvah so slike tam, kjer je odpadel poslikani omet, samo dopolnjene z novim ometom, ki je poslikan z nevtralno barvo, da luknja v sliki ne moti celote. Niti izbitega očesa vam restavrirator ne naslika, ker gre le zato, da se freska dalje ne kvari in ne odpada načeti omet ter se tako ohranijo ostanki prvotne umetnine, kot smo jih našli.

Samo malo dalje je pa dopuščeno iti restavriratorju pri takih umetninah, ki so v redno in pogosto obiskanih prostorih, n. pr. v župnih cerkvah, slavnostnih dvoranih i. t. d. Tam pravi restavrirator rekonstruira tudi rabo in barve, a tako, da to takoj opazimo, vendar pa novi deli ne motijo celotnega učinka stare freske. Ljubljancem je ta način najbolj očitna na

utovila, kjer ni bilo mogoče ohraniti krhkih ostankov originalnih agraftov in je mojster Sternberg po največjem študiju rekonstruiral in napravil popolnoma stari enake nove agraftove ter je ohranil le majhen del originalnih agraftov v kotu I. nadstropja. Prav tako je obnovljen tudi rimski zid, a dozidave so ločene od starega zidu z jasno vidno linijo iz okroglih belih in svetlih kamnov, ki so vzdani kot meja med stari in novi zid. Od Gorjupove ulice pa tja gori do zadnjega stolpa se v zidu vije ta svetla linija, ki jasno zaznane, kaj je starega in kaj je dozidave iz starega ali novega materiala. Naš glavni rimski zid, ki v kulturnem svetu za vsakega pomeni redko znamenitost prvega reda in je v inozemstvu mnogo bolj spoštovan kot v Ljubljani, je torej restavriran popolnoma pravilno ter starodavno obdaje Emone s svojo monumentalnostjo zato sedaj tudi prihaja do svoje popolne impozantne veljave. Sicer je sedaj del zidu malo preveč vidno ometan s cementnim ometom, vendar bo pa ta omet s kamena kmalu odpadel, ostal bo pa kot trden kit med njim. Prav nič tudi ne žali očesa steklovnaška dekoracija iz podstavkov starih rotovskih stebrov, ker vsakdo vidi, da je na novem delu in se zidu tudi prav lepo prilega.

Res je pa, da bi bilo ta veličastni spomenik treba boljše izrabiti kot je izrabljen sedaj. Škoda, da ni sredstev za nivoiranje, a tudi pokriti bi ga bilo potrebno z betonsko ploščo, da bi ga ne zamakala vlaga in ne krushil in rušil mraz. Ali bi ne bilo mogoče napraviti nekaj podobnega, kot je mojster Plečnik genialno ustvaril iz podrtje v Vegovi ulici? Če bi rimski zid nivoirali, ga zgoraj zavarovali in mu napravili na vrhu čedno ograjo ter primerno okrasili z rastlinami, bi dobili prekrasno promenočo za solnce, kakršne nimamo v vsem mestu. Mestna občina, zlasti pa naš iznajdljivi mestni gradbeni urad znata najti sredstva za izvedbo najverjetljive in za realizacijo najmočnejših idej, zato smo pa preverjeni, da se gradbenemu uradu posreči rešiti in oživeti tudi ta častitljivi spomenik z malimi sredstvi. A. G.

Beležnica

Koledar.

Danes: Ponedeljek, 27. junija katoličani: Ladislav, pravoslavni 14. junija. Jutri: Torek, 28. junija katoličani: Vdov dan, Zorana, pravoslavni 15. junija. Pojutrišnjem: Sreda, 29. junija: Peter in Pavel, Peroslov, pravoslavni 16. junija.

Današnje prireditve.

Kino Matič: Deviški Casanova. Kino Ideal: Miličonar preko noči. Slovenska Matka, občni zbor ob 20. v društveni prostorih Slov. Matice, Kongresni trg 7. XII. delavski prosvetni večer ob 20. v dvorani Delavstva zbornice. Ruska Matka, predavanje prof. dr. Struve ob 19. v prostorih Francoskega inštituta. Sokol I - Tabor, predavanje br. Kozina ob 20. v župni dvorani na Taboru.

Priditve na Vidov dan.

Kino Matič: Deviški Casanova. Kino Ideal: Ameriška tragedija. Dvomati WAC: Mirja v kopališču Mirje ob 11.30 in ob 16.

Prireditve na Vidov dan.

Kino Matič: Deviški Casanova. Kino Ideal: Ameriška tragedija. Dobrne lekarna. Danes: Bobinec, Kongresni trg 12. Ustar, Sr. Petra cesta 23 in Hočevar, Ljubljana VII, Celovška cesta 34. Jutri: Sušnik, Marjani trg 5. in Kurat, Gospodarska cesta 20. Pojutrišnjem: Trnkoczy, Mestni trg 4. in Ramor, Miklošičeva cesta 20.

Kino

Ameriška tragedija

Prodiga se prične z mladim Američanom, otrokom ulice, ki ga zanaša usoda med vse sloje družbe. Vidimo mladega, častilnega mladenčca ki kaj hitro podleže erotičnim vplivom iz naravnega telesa pri hotelem je postal vodja odelstva v stricovi tovarni za ovratnike. Zanjubi se v delavko, plod prepovedane ljubezni je otrok. Pozabljenje in nova ljubezen z bogato dekleto, ki ga bo uvedla v višje kroge. Znebiti se hoče naprijednega privlačila, delavke, ki je spravi v blagoslovni stanje. Načrt za umor, vojna s čolnom po zapuščenem samotnem jezeru. Scena v čolnu, zadnja ovira, ona utone po naključju, ker je prevrnila čoln, vendar on ne misli niti s prstom, da bi jo rešil. Obtožba zaradi umora, razprava pred sodnijo, izrek smrtne kazni. Zadnji del filma je najmočnejši. Tragedija posameznika — pristno ameriško literarno delo, ki se da primerjati le z »Zaskolnikom« — se prelevi v komedijo ameriške justice. Film prikazuje mogočen dvoboj med državnim pravnikom in zagovornikom. Farsa, pri kateri gre mimogrede za glavo. Glava pade. Vidimo veselo kulturne detaje iz vrst časnikarjev (interview in fotografiranje morda matere), portnitke, sodnike, zagovornike.

Režiser Sternberg tekmuje z avtorjem, da bi iz senzacionalne sodniške razprave napravil tudi veliko filmsko senzacijo. Uspejo je: pred porotniško ograjo stojita dve hileni glazavosti, ki se zavedata svoje moči. Oba, državni pravnik in zagovornik, govorita mojstrsko Pichel Corrigan in Middleton. Sodno sceno s svojo brutalno besedno borbo je treba slišati. Dokazuje obenem, kako zelo pride pri filmu beseda do izraza. Film je torej zelo zanimiv. Videli ga bomo te dni v kinu Ideal.

Zlata valuta

Ljubljana, 27. junija.

Pravijo in pišejo, da je kriza, da ni denarja, da ni zlata.

Pa bo že res tako, kriza je, če si zapraviš vse, kar si imel za vse mesec že kot prve dni, če nisi pa nič zaslužil — je pa še večja.

Nekje sem čital, da izvažajo zlato iz Amerike v Francijo, ki je že vsa dobro založena z zlatimi zakladi. Samo k nam se noče izvažati...

Pa pravijo tudi, če bi imeli zlato valuto, da bi bilo krize koj konec... »Zakaj ne bi preizkusila«, sta si mislila podjetna lastnika »Daj-dama« ex. Oset in Zupan in sta naraščala več zabojev »zlatnikov«, ki bodo veljavno plačilno sredstvo v njunem kraljestvu, ki skrbijo za vse telesne dobrine razvajenih Ljubljancov.

Vpeljala sta »zlatnike«, ki prav nič ne zastajajo za zlatniki državnih kovčanic — namreč po izvedbi — seveda so poceni, za vsak zlatnik ti priznajo protivrednost boga dinarja, čeravno ju stane dvakrat ali pa še trikrat toliko.

S temi »zlatniki« se bo torej plačevalo

Težnje in načrti novega železniškega direktorja

Iz zanimivega pogovora z direktorjem inž. M. Klodičem

Ljubljana, 27. junija. Komaj se je g. inž. Makso Klodič preselil v reprezentativno pisarno direktorja ljubljanskega železnice, že smo si ga upali nadlegovati tudi mi, čeprav ima gospod direktor — kakor je naravno pri prevzemu tako visoke in odgovorne funkcije — polno potrebnih in nepotrebnih vizit ter dela čez glavo. Predznanji smo se ga pač motili, ker že poznamo njegovo vsestransko uslužnost, a pri tem smo se zavdali, da gotovo zvezo zanimive novice vsaj o prezidavi našega glavnega kolodvorja in pa seveda tudi kaj lepega in veselnega o tako težko pričakovani zvezi Slovenije z morjem, saj je vendar naš novi direktor glavni prvobornik v teh najboljših poteh vprašanj našega mesta. Nikdo naj pa ne misli, da nam je g. direktor morda pripravil kakke birokratske pretehtane in diplomatske preuhtene izjave, samo v prijaznem kramljanju nam je povedal toliko važnega, da bo tega odkritja razgovora vesela vsa naša javnost. Kakopak, da je tudi g. direktor moral pričeti s krizo in je dejal približno takole:

Tudi železnica se nahaja v znamenju splošne krize. V primeri z lanskim letom je letos v istem razdobju osebni in tovarni promet precej nazadovalec in to tudi tranzitni, kar je naravno, saj se sosedne države ne nahajajo v nič boljšem ali pa še slabšem položaju kakor mi. V potniškim prometu zaostaja posebno promet inozemcev, zato pa se vozijo domačini na večjih razdaljah, kar dokazuje zlasti povprečna vrednost ene potniške karte, ki je proti prejšnjim letom zelo poskočila. To padanje prometa in s tem seveda tudi dohodkov sili železnico upravo k neizprosni varčevanju, ki ga izvaja z železnico doslednostjo na vseh poljih. Tako smo morali n. pr. ukiniti nekaj postajališč in skrajšati poslovanje posameznih postaj itd. Trpi pri tem tudi železnikar, ki je moral doprinesiti k splošnemu blagru prav občutne žrtve. Ali duh našega osebja — in samo duh človeka, ki sam ni materialja, edino prav usmerja mrtvi materialja, saj je mrtvi material sam po sebi, tudi če je najboljši, vendar brez vrednosti, ako človeški duh ni na višku — le ta duh ni trpel in tudi ne bo trpel — pa naj pride, kar hoče!

V zadnjem času smo pa v naši banovini vendar izvršili neka zelo važna dela.

Zgradili smo v Zidanem mostu novi most, lepo delo naših inženjerjev, ki omogočuje direktno zvezo Ljubljane s centralno državo, in obnovili smo na progi proti Raketi tir, kar nam omogoča vožnjo s težjimi stroji. Direkcija je namreč dobila nove stroje z osovinskim pritiskom skoraj 18 ton, dočim znaša osovinski pritisk starih strojev največje 15 ton. Novi stroji nam omogočajo vožnjo od Maribora do Rakeke brez izmenjave stroja, kar pomeni prihranek na stroških, pa tudi vlaki so lahko mnogo težji. Dovolili so nam tudi malo skrajšanje voznega časa, posebno pa na strmini med Brezovico in Rakekom. Na postaji Ljubljana smo s sodelovanjem raznih faktorjev zgradili novo carinsko poslopje, kar bo zelo poenostavilo in pospešilo carinsko manipulacijo na ljubljanskem kolodvoru. V administrativnem oziru smo sklenili z italijansko upravo za vse obmejne postaje od Reke do Kranjske gore pogodbo, tako da se vrši predaja vlakov gladko in so medsebojni obračuni čisti. Ta pogodba velja pa seveda samo za sedanje gradbeno stanje. Leta 1924 je bilo namreč sklenjeno, naj bodo skupne predajne postaje Rakek in Bohinjska Bistrica, toda uresničenje te namere je za sedaj zaradi ogromnih stroškov za obe državi neizvedljivo. Dobra institucija je tudi posvetovalni svet, ki železnico upravo s svojimi sveti izdatno podpira. Izgledi za zboljšanje prometa niso baš rožnati, posebno ne za inozemski tujski promet. Razlogi, zakaj, so seveda splošno znani...

O kakem programu je pri takih razmerah težko govoriti, ko so železniški upravi radi skromnih finančnih sredstev vezane roke. Mislim, da moramo bolj na administrativno-komercialno izpopolnitev podjetja. Mislim, da naj je državna železnica predvsem komercialno podjetje, ne pa fiskalno: drž. železnica je radi občinstva tu, ne pa obratno. Toda prav zato, ker smo državna železnica, moram to naziranje omejiti v tem smislu, da ima državna železnica manj dolžnosti ali tudi manj pravic kakor privatne železnice, ki gledajo naravno več ali manj na kolikor mogoče velik dobiček. Državna železnica ima manj dolžnosti, ker mora upoštevati mnogo bolj kakor katerikoli privatna železnica nekatere višje oziroma prav zaradi tega, ker je skupna last vseh državljanov: inan; pravice pa v toliko, ker sme imeti le zmeren dobiček, saj bi pomembno veliko dobičkonosno obrestovanje le prikril davek za državljanke. Kakor hitro presraga dobiček gotovo mero, moramo tarife znižati.

Sedaj pridem na tarifno vprašanje. Ali naj bi danes vendar splošno znižali tarife, da pomagamo gospodarstvu v sedanji strašni krizi? Tu moramo biti zelo oprezní. Iz gornjega sledi, da je znižanje tarif le na mestu ako trgovina in sploh gospodarstvo ovete in se razvija, potem nam damo s pocenitvijo transportov še večji impulz in približno železniški upravi večje dohodke, ako je to v okviru goričenega potrebnega. Vendar pa transportni stroški v gospodarstvu večinoma niso edino odločilni, čeprav so zelo važni, in danes, menim, ko tiče vzroki splošnega mrtvila vse kje drugje, ko je kriza svetovna, bi se žel, da se samo vrezala, če bi tarife znižala

na plošno ne da bi bilo s tem gospodarstvu kaj pomagano.

Ne zagovarjam decentralizacije uprave. Železniška uprava sicer mora biti centralizirana ali ipak je med decentralizacijo in centralizacijo razlika in tu se mi zdi, da smo skoraj daleč preveč osredotočeni. Direkcije so danes samo nadzorstvena oblasti glede reda, discipline in točnega obratovanja vlakov, njihova odločilna samostojnost pa je precej majhna. Sodi, da bi bila tudi v tem vprašanju omiljenja koristna in v interesu gospodarstva.

Sedaj pa naj pogledam ipak malo v bodočnost. Znamo je, da dela železnice veliko konkurenco avtomobilski promet, ker je osetna mreža v dravski banovini precej razvita in dobra ter tudi daljave niso posebno velike. Sodi, da bi bilo najbolje, če bi avtomobil sodeloval z železnico, kakor je to že v Avstriji primer. Uvesti bomo morali tudi lahka vozila na nekaterih naših progah, bilo motorna vozila na bencin ali elektriko ali pa tudi takozvane lahke vlake, ki bi vozili pogosteje samo — recimo — z dvema vozovoma. Seveda ostane avtomobil vedno prednost, da more ustaviti na cesti kjerkoli, dočim so železniška vozila vezana na postaje. Sicer poskušajo sedaj v inozemstvu avtomobile na tirnicah, to so vozila, ki vozijo po tirih na kolesih s trdim gumi in ki se eventualno ustavljajo tudi na odprti progi — ali od tega smo mi še daleč. Sploh zahteva vsako poboljšanje naprav ali prometa vložnje novega kapitala in prav v tem tiče pri nas težave. Navzlic skromnim razpoložljivim sredstvom in varčevanju pa smo pričeli te dni z gradbo novega postajnega poslopja v Planici, da damo Rakečanu postajo, ki jim je bila pri določanju državne meje odvzeta, saj je med našimi najvažnejšimi nalogami poplavljanje tujškega prometa. Kdaj bomo dovršili postajo Zidani most, tako zvano tretjo etapo gradbe, ki se tiče razširjenja naprav za osebni promet in tirov, je še negotovo.

Tudi nova gradnja ter preureditev ter izpopolnitev ljubljanskega kolodvorja za doseglen čas zastala. Kakor znano, namravamo graditi tukaj obojne perone. Pro-

jekt za nje in za preureditev tirnih naprav je gotov, sedaj se tudi že pridno dela na projektu samega novega poslopja. Staro bomo podrl in napravili novo moderno poslopje, ki bo odgovarjalo vsom sodobnim zahtevam in tudi reprezentaciji glavnega mesta Slovenije. Vestibul v novem poslopju bo dolg 60 m in širok 11 m, ob katerem bodo razvrščeni prostori za službo in občinstvo.

Na progi Zidani most-Zaprešič bomo kmalu začeli z izmenjavo tirov, prav tako pa tudi na nekaterih delih proge na Dolenjskem — kdaj pa bomo mogli graditi drugi tir Zidani most, Zaprešič, Zagreb, tega na žalost še ne moremo vedeti. Realizacija vseh teh velikih in potrebnih načrtov zahteva pač velike inke investicijske vase.

Z Avstrijo nimamo g'de obmejne prometa še veljavne pogodbe, ker Avstrija ni ratificirala mariborske pogodbe iz leta 1926, zato medsebojni obračuni še vse in bo treba to stvar prav kmalu rešiti.

Kar se tiče gradbe novih prog, so posebnou nujne zveze St. Janž, Sevnica in Kočevje, Srpske Moravice mimo Vrbovskega, tako zvana zveza Slovenije z morjem. Tudi tukaj so zapreke zgolj finančne narave.

Končno naj omenim še vprašanje naših voznih redov. Tudi tu se morajo upoštevati glavna potreba varčevanja, zato naj pa zainteresirani ne mislijo, da ne vidimo nedostatkov, ki jih oni kritizirajo — sploh je pa tudi zelo težko ustreči vsem, saj si večkrat interesi naravnost nasprotujejo. V tem oziru nam delajo, to moram še reči, največ skrbi Dolenjci. Ko bi ne bili prisiljeni gledati na rentabiliteto vlakov in na naše skromne finance, bi vozne rede radi imenitno izpopolnili — tako je pač treba potrpeti. Kar se tiče brzovlakov dobimo večkrat prošnje, naj se ustavi brzovlak tudi na tej ali oni postaji. Če bi ugodili vsem tem zahtevam, bi bili brzovlaki kmalu pretvorjeni v vlake, ki se ustavljajo skoraj na vseh postajah in bi zato postali prav za prav osebni vlaki, za katere bi pa morali potniki naravno plačevati mnogo dražje pristojbine brzovlaka. Taki brzovlaki bi tudi nikomur ne bili všeč, saj vendar moramo predvsem gledati, da brzovlaki skrajšajo inozemske zveze.

Mnogo b i se dalo še govoriti in povedati o železniških vprašanjih, toda za danes dosti. Javnost bodi prepričana, da železniška uprava vedno zasleduje vse pojave v gospodarstvu in da se jim skuša prilagoditi, seveda v kolikor je to njej mogoče.

Samo še „Prodana nevesta“

Ljubljana že dremlje, edina atrakcija je še »Prodana nevesta« na prostem

Ljubljana, 27. junija. Ljubljana že dremlje, vse jo počasi zapušča, dogodkov je čedalje manj, o senzacijah samo še govorimo, inekcija za inekcijo izostaja, kmalu se ne bomo več gibali. Ostala nam je pa še Prodana nevesta v tivolskem parku. Tri nedelje je že razgibala Ljubljano, zvalila meščane v hladni tivolski gozd, pa tudi bliže so se opogumili nekateri ter zasedli prostore, ki sicer niso tako sredi sijaja kot v gledališču, na kar pa pozabiš na svežem zraku, dišečem pod smrekah.

Tudi včeraj je bila predstava dobro obiskana kljub nezanesljivemu vremenu, le srednji sedeži so bili prazni. Deželani so se ustrašili dežja, ker pač ne vedo, da ne more deževati, ko Ljubljana priredi predstavo na prostem. Že tri nedelje smo imeli baš zaradi tega lepe. Včeraj je godrnjalno nebo okrog in okrog Ljubljane in grozilo tudi mestu, toda oblaki se niso mogli zgrniti nad njim. Mnogi so se čudili, ker je Ljubljana tudi v tem pogledu prva, vedno dobi največjo porcijo dežja. Če bi prisostvovali Prodani nevesti, bi razumeli ta vremenski pojav.

Predstava se ni pričela točno ob napovedani uri, toda tudi gledalci niso bili točni. Nebo se je baš ob začetku najbolj kremenilo in je bilo dovolj povoda za obojestransko oklevanje.

Nenadoma se je napolnila češka vas. Priskakljalo je mičnih deklet, da so se začeli premikati tudi starejši možaki v zadnjih vrstah in eden je celo zapustil sedež zadržal in sedel dostojanstveno v prvo vrsto, iztegnile so vratove tudi gledalke, kdo pa ne pogleda rad tako postavnih fantov! To gledališče je pa tudi nekaj drugega, med občinstvom in igralci ni zastorov in kulis in ljudje pravijo, da je vse kar za res. Da je bil vtis še naravnost, je Vašek preganjal dež, ki je začel rostiti, pa tudi Kecal je mahal z marelom tako, da se je začelo takoj jasiti.

G. Neffat se je utaboril pod košato lipo, zato je tudi optimistično zamahnil s palčico. Orkester je zaigral, a kmalu je moral utihniti pod dežniki. Toda to je bila samo predigra, kdo bi obupal! Igralci so se stiskali pod pristreški, a ne dolgo, kmalu jih je dirigentova palčica priklicala k nastopu. Zbor je pogumno zapel: »Kaj veseli bi ne peli...«

Hvalili so ta prostor, da je akustičen in niso pretravali. Toda akustičen je predvsem zaradi tega, ker so pevci na njem še posebno razpoloženi. Kot za našaš je Tivoli, da v njem prodajajo nevesto — v vseh pogledih; kdo bi se pa znal, poleti v gledališču, narava in pesem najbolje harmonizirata, pa tudi umetnost je na prostem bolj naravna. Da je prostor akustičen, so pa trdili tudi poslušalci visoko v gozdu.

In dirigent je velik prijatelj discipline, ušesa ima pa vražje tanka. Rad prizna, da so igralci umetniki »po božji volji«, toda ubogati ga morajo. In režiser! Ta vam je šele tič! Ni zamen profesor; samo tri hiše je postavil in imaš pred seboj veliko vas, prostora pa toliko, da se igralci povsem razvije in živi v okolje, a gledalci lahko koncentrirano sledijo vsem prizorom

s kateregakoli prostora. Na prostemem »spredju je prostorno plesišče, pa tudi cirkuš je lahko nastopil pompozno.

Tu se je tudi lahko povsem razmahnil Kecal ter izčrpal mešetarsko umetnost. Boljšega Kecal si res ne moreš želeči. V formi je bil tudi Vašek, izkazal se je tudi na akaciji. Ko je bil v medvedovi koži, je prejel dva lepa venca. Marinka se je pa tako živela, da je odganjala ženina, ko je prišlo do nesporazuma, s pravo jezo ter je zašepetala: — Zgin! Pela je pa tako, da se je moralo topiti srce še marskomu, ne le ženinu.

Rositi je začelo še večkrat, vendar ni moglo ohladiti vneme igralcem. Kecal je enkrat tudi odprl marello, pa se je takoj nehalo cemeriti. Gledalci so prihajali skoraj do zadnjega. Najbolj je bil všeč gledalcem »nastop« kmečkega dekleta, ki je primahalo na igrišče z marelom skozi vhod za igralce.

Ko je ženinu pokalo srce ob Kecalovem nasvetu, bil zapusti Marinko, je počel stol v prvi vrsti in gospod se je elegantno sedel na tla. To je pa bila edina nezgoda pri predstavi in gledalci so odhajali popolnoma zadovoljni.

III. produkcija konservatoristov

Pri sklenjeni produkciji, ki je bila v dvorani Uniona v petek 24. t. m., so se predstavili absolventi našega konservatorija. Produkcija je zaslužila ime resnega, umetniškega koncerta. Cel program so izvajali solisti in orkester konservatorija, broječ okoli 40 članov: v njem je sodelovalo le 6 godbenikov opere, Vodili so orkester gojenici dirigentske šole prof. L. M. Škerjanca: Gustav Müller, Šušteršič Vinko in Lipovšek Marijan. Pod preizkušnim, strokovnim nadzorstvom svojega profesorja so trije mladi, bodoči dirigenti našudirali vse točke programa sami. Z javnimi nastopi dobivajo priliko, da se polagoma uvedejo v samostojno koncertno dirigiranje, pokažejo tudi, kako razumevajo, kako se polagajajo v posamezne skladbe, ker jim njihov profesor prepričljivo popolno svobodo interpretacije, gledajoč v splošnem v prvi vrsti le na pravilno tehnično stran dirigiranja. S složnim medsebojnim sodelovanjem orkestra in dirigentov je končni uspeh zasiguran. Šola zamore dati le navodila, migljaje, pogosti praktični nastopi, temeljito študiranje partitur, poznavanje instrumentov v praksi itd. poleg prirojene nadarjenosti šole more narediti iz začetnika razboritega dirigenta. Iz petkovnega nastopa prej omenjenih treh gojencev smo izlaska uvideli, da so bili nastopivši v dobri, smotreni strokovni šoli. Le težko in končno brez važnega pomena bi bilo iskati najboljšega izmed trojice. Lepe sposobnosti so pokazali vsi trije. Dva izmed njih, Lipovšek Marijan in Šušteršič Vinko pa sta nastopila tudi že kot solista. Izmed vseh najmočnejša osebnost je na vsak način Lipovšek Marijan. Po svojem glasbenem znanju, teoretičnem in praktičnem, bi zamogel davnou doseči absolutorij visoke glasbene šole, po naključju pa je kot pianist šel absolut — srednje šole. Z Weinbergerjevo sonato na II. in z »Simfoničnimi varijacijami« Cesar Francka na III. produkciji je itak dal sam izpričevalo visoke, polnovredne zrelosti. Profesor Janko Ravnik mu lahko da z mirno vestjo svoj impratur. »Variacijec je spremljal orkester, ki ga je skoro na pamet vodil Müller Gustav. Mala študijaka

žepna partitura na pulu sploh ne šteje. Troje krajših pesmi Lajovica (Bujni vetri v polju, Pesem o tkalcu) in dr. G. Kreka (Sum vira in zefira) je pela s spremljevanjem orkestra (instrumentacija Škerjanca) ga. Martec-Olup Mara, absolventka srednje šole ravnatelj Hubada. Orkester je vodil Šušteršič Vinko, kakor po odmoru tudi dr. D. Švare »Šviljoc« (zanimivo, moderno delo) in J. Ravnika zelo lepo »V razkošni sreči«, kateri pesmi je pela Verbič Milena, absolventka visoke šole prof. Vande Wistinghaus. Obe pevki sta svoji lepi in zanimivi nalogi odlično rešili, istotako dirigent. O glasovnih sposobnostih obeh solistik smo že ponovno govorili. Koncert je zaključil Beethovnov »Violinski koncert, op. 61« v treh stavkih, ki ga je podal Šušteršič Vinko, absolvent visoke šole prof. Jana Slajsa, ob spremljevanju orkestra pod vodstvom Lipovške Marijana. Tako dovršeno izvajanje solista kot orkestra in dirigenta bi delalo čast najserioznijemu koncertu. Konservatorij, njegov učiteljski zbor z ravnateljem na čelu je kot vsakokrat tudi letos vnovič dokazal, da je v resnici žarišče vsega našega glasbenega življenja.

Gnile črešnje

Ljubljana, 27. junija. O gnilih črešnjah bi prav za prav ne bilo vredno govoriti, če bi jih pri nas tako cenili. Ljudje jih imajo najraje, ker se šele tedaj pocene, ko zgnilje. Dokler so črešnje lepe in seveda tudi dražje, jih samou pokušamo ali kvečjemu ogledujemo od daleč.

Gnile črešnje postanejo takorekoč popularne. Široke množice jih vzbujajo in se sladkajo z njimi. Nedvomno postanejo šele gnile črešnje sladke, dokler so zdrave, so samo za oči, za žolodec so pa šele tedaj, ko se začno solziti in spreminjati barve. Sveže blago pač ni zdravo in šele v črešnjavi marmeladi se pojavijo vitamini. Marmelada pa mora biti povsem naravna, kajti stroji bi pokvarili okus.

Zato so gnile črešnje še prav za prav prepocene, ceno bi se naj ravnala po povpraševanju in seveda po odlični kvaliteti. Saj to blago slovi od dne do dne bolj. Kmalu se bomo lahko ponašali z njim kot s posebno narodno specialiteto. In zato je tudi kar greh, ker nekatere branjevke odlagajo to blago pri ljubljani, kjer se hodiho z njim goščati mestni berači. Sicer ne zavrzemo mnogo tega sladkega blaga, ker se meščani kar trgajo zani, škoda je pa vendar neprecenljiva.

Ob nedeljah cena črešnjam vedno poskoči. Ljudje imajo pač tedaj več denarja. Razumljivo je, da se podraže tudi gnile črešnje. Ob delavnikih pa ceno rapidno pade, ker je dobok svežega sadja živahen. Treba je spraviti v denar gnile črešnje, škoda bi jih bilo nositi za ljubljano. In bosanske črešnje imajo to prednost pred drugimi, da pridejo v ljubljano navadno že nagnite.

Da je naš trg dobro založen z gnili črešnjami, nedvomno ni še nihče opazil. Če so črešnje gnile ali zdrave, kdo bi pripisoval temu posebno važnost! Samo, da ceno ni pretirana, sadje pa naj bo kakršnokoli.

Sploh so pa naši žolodci dobro preustrojeni in nam nikdar ne škoduje, najsi se hranimo s čimerkoli. Naše črešnje se celo pospešujejo prebavo in utrjujejo zdravje. Treba bo izdati brošuro, iz katere bo razvidno, za koliko se je znižala mortaliteta zaradi gnilih črešnji. Tudi druga mesta bi jih sledila nam, naj bi se obogatila z našimi izkušnjami. Ne bodimo vendar tako ozkosrčni, ne skrivajmo sramežljivo napredka, ponašajmo se z njim!

Državna trgovska šola v Ljubljani

Na Drž. dvorazredni trgovski šoli v Ljubljani se je zaključilo šolsko leto 1931-32 s sledečim učenim uspehom: zdelali so: a) z odličnim uspehom —, b) s prav dobrim uspehom 9 (4,05%), c) z dobrim uspehom 90 (40,54%), d) z zadostnim uspehom 84 (37,84%). Zdelala ni 1 učenka (0,45%), popravni izpit jih ima 36 (16,22%), neizpršani sta ostali 2 učenki (0,90%). Število učencev in učenk koncem leta je bilo 222.

KONČNI IZPIT se je vršil pod predsedstvom ministrskega odposlanca g. M. Presla, inšpektorja za strokovno šolstvo. K izpitu je bilo pripuščenih 100 kandidatov in kandidatkin. Pismeni izpit je trajal od 3. do 8. junija, ustni izpit pa se je pričel 11. junija in je trajal do dne 25. junija. Izpit so napravili a) z odličnim uspehom: Hribovšek Albina, Tomažin Amalija, b) s prav dobrim uspehom Ehrlich Leon, Lesar Franc, Jesenko Gabrijela, Labič Marija, Levstik Milena, Marinšek Angela, Mille Ema, Papler Marija, Čeh Katarina, Jamar Olga, Mehle Alojzija, Pegan Nevija, skupno 12, c) z dobrim uspehom Brus Fran, Capuder Fran, Herceg Matej, Kavčič Nikola, Koranč Jože, Kržan Ivan, Mlakar Viljem, Pavlič Vinko, Pielick Ivan, Piller Henrik, Rotar Fran, Smrekar Ivan, Zavrli Ivan, Adamič Adela, Bergant Doroteja, Bernard Ana, Bokal Marija, Bratkovčič Silva, Črne Franciška, Dolžan Marija, Fodrantsperg Albina, Jeločnik Mirjam, Kregar Cecilija, Mejač Valerija, Novak Kristina, Pogačnik Vekoslav, Racman Leopoldina, Rakovec Stanislava, Turk Marija, Urek Rafaela, Vojtko Marija, Božič Zdenka, Breško Julija, Buvič Marija, Božič Zdenka, Debeljak Cecilija, Debeljak Jožica, Dolenc Daniela, Erčič Marija, Jurasek Marija, Kame Frida, Kovačič Magda, Levstek Amalija, Ložar Julijana, Molik Franja, Osredkar Alojzija, Rastina, Ljudmila, Selan Stanislava, Škofie Marija, Stercin Ivana, Urh Marija, Valant Julijana, Vidmar Vladovita, Vidraz Ljudmila, skupno 54, d) z zadostnim uspehom: Babnik Ivan, Ferjančič Viktor, Jelačin Bogomil, Klun Alojzij, Ladiha Karel, Majcenovič Oskar, Medič Stanko, Plestenjak Karel, Tomec Metod, Uhan Adolf, Božič Marija, Brodnik Veronika, Glavač Stefania, Jager Marta, Košelnik Bibijana, Leban Stanislava, Palach Edita, Selan Ana, Soban Ema, Bizanz Ljudmila, Kovač Danica, Mazovec Stefania, Pavšek Elizabeta, Strmšek Marija, Zakrajšek Gabrijela, skupno 25. Odklonjenih je bilo za 3 mesece: 4 kandidati in 2 kandidatkinje, za leto dni je bil odklonjen 1 kandidat.

Vpisovanje na Državni dvorazredni trgovski šoli v Ljubljani za šolsko leto 1932-33 se bo vršilo dne 1. 2. in 3. septembra od 8. do 12. ure. K vpisovanju za 1. letnik je

treba prinesiti a) rojstni list, b) izpričevalo o nižjem tečajnem izpitu srednje šole ali o zaključnem izpitu meščanske šole, c) vpisnino in prispevek za zdravstveni fond 150 Din, d) šolnino, ki se bo odmerila na podlagi uradnega, z 20 Din kolkovanega potrdila o višini predpisane neposrednega davka. Starost je omejena na 17 let. Izjeme od 17. do 19. leta more dovoliti kr. banska uprava. Seznam sprejetih bo razglašen 5. septembra ob 12. uri na objavi denar nazaj. Nesprejeti bodo prejeli vse vplačani denar nazaj. K vpisovanju za II. letnik je treba prinesiti a) izpričevalo o dovršenem I. letniku, b) vpisnino in prispevek za zdravstveni fond 150 Din, c) šolnino kakor za I. letnik. Skala za plačevanje šolnine je objavljena na razglasni deski. — Po novem zakonu o srednjih trgovskih šolah je dopustno tudi opravljanje privatnih izpitov. — Končni izpit v septembrskem terminu se bo vršil od 6. do 15. septembra. Natančna razvrstitev bo objavljena na razglasni deski. Redni pouk se bo pričel 16. septembra s sv. mašo v Križankah, nakar se zberejo učenci in učenke v svojih razredih.

Državna dvorazredna trgovska šola v Ljubljani je izdala izvestje, v katerem so navedeni vsi dosežani absolventi(inje) šole. Dobe ga lahko tudi prejšnji učenci(ke) proti plačilu 20 Din.

Žalost in veselje

Ljubljana, 27. junija. Tedni so se ustavljali na cestah celo ljudje, ki ne poznajo usmiljenja do nikogar, ter so sočutno vpraševali jokajoče otroke, kaj se jim je pripetilo tako strašnega. Otroci so pa samo jokali kot Judje v Jeruzalemu, nikogar niso videli in slišali in nihče jih ni mogel potolažiti. Povsod si jih lahko srečal in končno so te morale ganiti te reke solz, da si se pozanimal natanko, kaj se je zgodilo, ki je zakrivila toliko gorja in solz.

Obupani otroci niso odgovarjali. Bilo je pa med njimi tudi mnogo veselih, ki so se sicer tudi jokali, toda zaradi čistega veselja.

— Sprejeta sem, sprejeta!
— Kam?
— Ali še ne veste? V gimnazijo poidem! To bo imenitno! Ali jih ne vidite, kako jokajo, ker niso napravile izpita?
To je torej tista »narodna« nesreča! Nedvomno so brez srca, ki so povzročili toliko solz, ali se jim pa ni niti sanjalo, kakšno nepopisno gorje sejejo, kajti, če bi videli jokati vse te male obupance, bi jim morala počiti srca...

Te dni se odloča usoda rešetlih malih junakov, toda odrasli bi tega niti ne slutili, če bi ne bili posledno prizadeti, zato je potrebno takšno javno objokavanje nemile usode. Roditelji bi pač radi vsi izkolali otroke. Šolo jim slikajo navadno kot nekakšen raj, v katerega je zelo težko priti, kamor prideš le z največjimi žrtvami, če si vzor pridnosti in marljivosti, zlasti, odkar so uvedeni sprejemni izpiti. Če se ne boš ušil in ne boš položil izpita, te bom pa dal učit za čevljarja. In otroku se zdi vsaka kazen huda, čeprav v resnici ni kazen. Brr, čevljar! Ali je še kaj sramotnejša kot biti čevljar?

Potem pa otrok ne položi izpita. Joka in obupa, ne upa si stopiti pred roditelje in priznati »strašne« resnice. Morali bi pa jokati roditelji, ki hočejo otroku vtepati nadarjenost v glavo z grožnjami in ki so mu naslikali svet s tako žudnimi barvami, da je začel smatrati delo za sramoto.

— Ali ste kje videli našega Slavka? Izpita ni položil, zdaj si pa ne upa domov! Je tožila nesrečna mati.

Na Poljanski cesti je objemal oče hčerko, kot da je ni videl že deset let.

— Pusti me, no! Kaj si bodo pa mislili ljudje!

— Ze dobro, že dobro, samo, da si sprejeta!

Očetje so čakali pred gimnazijo na otroke. Bili so zelo nestrpni.

— No, kaj? Kako je bilo? Je vprašal oče fanta.

Deček je napel šobo in zbežal. Ljudje so gledali z zanimanjem nenavadno dirko; za urnim fantom se je poganjal oče, da so mu frtoli škriči svečane suknje daleč za njim.

Starci ne bodo več dohiteli mladine...

Pri zdravniku.

— Ali mislite, gospod doktor, da bi mogel doživeti sto let?

— Koliko ste stari?

— Petdeset.

— Ali pijete?

— Ne.

— Kadite?

— Ne.

— Igrate karte?

— Ne.

— Imate ljubico?

— Ne.

— Potem pa res ne razumem, čemu bi radi tako dolgo živeli.

Da je vzajemnost zelo lepa, pravijo tudi tisti, ki se je najbolj boje; zato so vzajemni, ki so »treba« uničiti vzajemne.

Dnevne vesti

—Predsednik viš. deželnega sodišča na dopustu. Predsednik viš. dež. sodišča g. dr. Anton Rogina nastopi jutri svoj letošnji dopust. Vodstvo viš. dež. sodišča prevzame sodnik apelacijskega sodišča g. Ivan Vrančič.

— V proslavo Vidovega dne bodo go-reči drevi ob 21. kresovi na naših vrhovih. — Stanje brezposelnosti. Po zadnji statistiki Borze dela v Ljubljani in njenih področjih je stanje prijavljenih brezposelnih naslednje: danes je v Ljubljani brez službe 1126 moških (prejšnji teden 1094) ter 1048 žensk (prejšnji teden 1036), v Celju je brez dela 821 moških in 134 žensk, v Mariboru 919 moških in 201 žensk, v Murski Soboti pa 341 moških in 6 žensk.

— Izprememba rodbinskega imena. Kr. banska uprava dravske banovine je dovolila Josipu Smrečniku iz Zgornjega Tuhinja izpremembo rodbinskega imena Smrečnik v Dobnik.

— Navodila za »Putnikovo« potovanje v Prago na sokolski zlet. Udeležence, ki so se prijavili pri »Putniku« za ekskurzijo v Prago, opozarjamo na sledeče: Posebni vlak v Prago »Sok 8« odhaja v četrtek ob 30. t. m. iz Ljubljane ob 13.28. Vozovi, ki so določeni za posebni vlak, bodo priključeni v Ljubljani na reden praki opoldanski brzovlak št. 605 in sicer trije vozovi, št. 11 za II. razred, št. 12 in 13 za III. razred, št. 13 je razvezirana za Mariborčane. Odhod v Maribor je torej: iz Ljubljane ob 12.38, Zidanega mostu 12.58, Celja 14.29, iz Pragerskega 15.24. Odhod iz Maribora s posebnim vlakom »Sok 8« ob 17.15. Vsak potnik prejme »putnikovo«, s katero mu je dodeljeno mesto v posebnem vozu in še vsa navodila. Vozovnico od izhodne postaje do št. 11a, državna meja, si nabavi vsak udeleženec sam ter ima na podlagi posebne legitimacije 75% popusta. Te naše vozovnice ne sme oddati na postaji v Pragi, ker velja za brezplačen povratek od št. 11a do vstopne postaje. Avstrijske in češke vozovnice ima vodja transporta. Odhod iz Prage je predviden 7. julija ob 22.50 s posebnim vlakom »Sok 10«.

— Oseba vest z novomeške pošte. Pretekli teden je bil Ivan Kambič, poštni uradnik v Novem mestu, postavljen za upravnika novomeške pošte, bivši njen upravitelj Ferdinand Nadrag pa za manipulacijskega uradnika na istem poštnem uradu.

— Kongres Zveze organizacij izseljencev v Splitu. Zveza organizacij izseljencev v Zagrebu, v kateri je vključen tudi Narodni izseljeniški odbor v Ljubljani, bo imela 10. julija t. l. v Splitu svoj kongres. Kongresa se bodo udeležili tudi zastopniki izseljeniških organizacij iz Amerike, ki pridejo v večjem številu na izlet v domovino. Izlet vodi znani organizator ameriških izseljencev g. J. B. Mihaljevič iz Clevelanda. Izletnikov bo okrog 200 in dospojo v Ljubljano predvidoma v nedeljo 3. julija. Narodni izseljeniški odbor poziva že sedaj vsa nacionalna in izseljeniška društva k sprejemu teh dragih gostov. Podrobnosti o prihodu izletnikov bo NIO objavjal v dnevnem časopisu.

— Belokranjsko vino teče zadnje čase v neštetihi pletenkah in sodčkih po železnici iz Bele Krajine sem gori k nam, zlasti v Ljubljano in njeno bližnjo okolico. Posebno ob nedeljah je dolenski vlak zjutraj poln vinskih romarjev, obloženih s pletenkami in sodčki v nahrbtnikih, da jih je veselo gledati, še bolj pa poslušati, ko si pripovedujejo, kako pridno pokušajo v Semčju in drugih krajih rujno belokranjsko kraljico in kako so že vesel, še predno napolnijo številne posode, da se potem zvečer sami polni in s polnimi posodami vračajo domov. Belokranjsko vino je dobro in poceni, saj ga plačujejo menda po 3—4 Din liter. Kaj poretu k temu naši gostilničarji, ki morajo plačevati visoke davke in druge davke, je seveda drugo vprašanje. Ljudje si pač pomagajo, kakor vedo in znajo, dobro vince marsikdo rad pije in če ga dobi poceni, se ne zmeni za interese, onih, ki so pri tem oškodovani.

— Pokrajinska zveza društev hišnih posestnikov v Sloveniji opozarja vse hišne posestnike v dravski banovini, da so pobornice in najemniške pogodbe v slovenskem jeziku že pred par dnevi došle davčnim upravam in da jih morajo imeti v zalogi vse tobačne trafike, ki prodajajo koleke. Pogodbe je treba brezpogojno napraviti do 1. julija t. l. v smislu naših navodil, ki odgovarjajo zakonitim predpisom. Vsa potrebna pojasnila se dobe tudi v naši društveni pisarni, Salendrova ul. 6.

— Nova cesta. Z jutrišnjim dnevom se izroči prometna nova preloženca cesta v Medvodah, obenem pa se stara cesta zapre.

— Dr. Ivan Tavčar: Zbrani spisi I. zvezek. Tiskovna zadruga v Ljubljani je izdala v zbirki slovenskih pisateljev I. zvezek Tavčarjevih zbranih spisov. S tem zvezkom je dobilo naše knjižno občinstvo zbirko prvih literarnih tvorb našega romantičnega realista, obenem pa zaključek celotne zbirke Tavčarjeve leposlovne proze, ki je izhajala v redakciji odličnega strokovnjaka univ. prof. dr. Ivana Prijatelja izza leta 1921. In je obsegla v celoti šest obširnih zvezkov. Tavčarjevo delo, zbrano z vso večino v kronološnem redu, prikazuje v tem zvezku prvo desetletje njegovega pisateljevanja in prinaša njegove najzgodnejše novele, povesti in prvi roman »Ivan Slavelj«. Za zaključek je uvrstil urednik na pisateljevo izrecno željo celotni cikel »Med gorami«, »ta ni najlepših biserov« Tavčarjevega pripovedništva. Od prvih sentimentalnih začetkov gre pisateljeva umetniška rast na svoj prvi višek, ki kaže že tiste značilnosti, s katerimi je dosegel pisatelj v svojih zrelih letih najpomembnejše uspehe. Zbirka »Stik iz Loskega pogorja« je gotovo najlepši pri-

spevek, v katerem je — kakor pravi urednik — »največji sin Poljanske doline s toplim čuvstvom oživil vsak holm, vsak potok, vsako globel, vsako stezico, vsako kmetijo in vsakega človeka. Na najlepši način se je oddolžil dolini, v kateri mu je tekla zibel in v kateri po njegovi želji počiva danes njegovo truplo.« Dr. Prijatelj uvod obravnava z vso temeljitostjo problem pisateljevega rojstva, nato pa analizira posamezne spise, ki so objavljeni v knjigi. V urednikovih opombah se razodene pogled v Tavčarjevo literarno delavnico in osvetljuje marsikatero biografsko, literarno-zgodovinsko in topografsko vprašanje. Dr. Ivan Tavčar: Zbrani spisi I. zvezek, uredil dr. Ivan Prijatelj, založila Tiskovna zadruga v Ljubljani, 1932, XII in 508, cena za mehko vezano knjigo 84 Din, v platno 100 Din, v polusnje 108 Din.

— Izleti po Karavankah. Naš neutrudljivi opisovalec lepote naše domovine Rudolf Badiura, ki je napisal že devet del o naših planinah in krajih ter o smučarstvu, je pravkar izdal malo knjižico z gornjim naslovom, ki je prav tako popolna, kakor vsa ostala njegova dela. V uvodni besedi se avtor upravičeno pritožuje, da premalo poznamo Karavanke, zlasti onstran državne meje, kjer pa povsod še bivajo Slovenci. V boršuri, ki stane le 10 Din in ji je priložen tudi pregleden zemljevid Karavank, so opisani vsi kraji in planine od Zile čez Beljak, Vrbeško jezero in Celovec pa tja do Slovenjgradca, Savinjske doline, Kamnika, Kranja, Blede in Kranjske gore z vsemi kočami, cestami in stezicami ter z vsemi priporočljivimi prenočišči in gostilnami. Posebno pozornost je avtor posvetil predvsem umetnostnim spomenikom, ki so jih ti kraji polni, na drugi strani pa tudi vsem avtomobilskim zvezem, ki se jih turisti in letoviščarji prav radi poslužujejo. Požrtovni avtor naj bi s svojim najnovejšim odličnim delom dosegel svoj namen, da tudi Karavanke ožive, polne domačih in tujih gostov.

— »Maribor« je naslov male, v vsaki strani s prav dobro sliko okrašene brošure, ki jo je izdala Tiskoprometna zveza v slovenskem in nemškem jeziku, da iz nje spoznamo vse najpotrebnejše o lepotah in zanimivosti ter o vsem, kar tujece mora vedeti o tem prijaznem mestu in okolici. Predvsem je seveda povdarjeno milo podnebje, navedeno je pa tudi vse, kjer se človek lahko razvedri ali pa zlasti zanima sportniki. Po kratki zgodovini mesta so na malem prostoru prav dobro obdelane najvažnejše umetnostne zgodovinske zanimivosti, ki se Maribor z njimi v resnici lahko ponaša, saj muzej hrani celo slavnomu Düreru pripisano risbo žičkega samostana, opisane so pa seveda tudi vse koče na Pohorju in navedeni najprijetnejši izleti ter avtobusne zveze.

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da se bo vreme polagoma zboljšalo. Boljša se res že dolgo, toda zboljšalo se žal še ni in bomo res veseli in srečni, če se bo večerje bilo po nekaterih krajih naše države že lepo. Najvišja temperatura je znašala v Skoplju 24, v Ljubljani, Zagrebu in Beogradu 22, v Mariboru 20 stopinj. Davi je kazal barometer v Ljubljani 765, temperatura je znašala 12 stopinj.

— Dva napada in nesreča. 21-letnega Ravena Jakoba, brezposelnega mesarja, sedaj brez stalnega bivališča, je v parku v Zvezdi nekdo z nožem sunil v desno roko. — Strojnika Ribiča Francea iz Podcerkve, je neki delavec pri delu v papirnici Vevče s cepinom udaril po glavi. — Postrežnica Josipina Tomec iz Moravc, je na cesti v Notranjih gorah padla in se poškodovala po obrazu. — Konj je brenil v trebuh posestnika Jožo Zupančiča iz Poljan pri Litli.

— Strašna tragedija mlade matere. V Sisku se je odigrala večerja strašna tragedija. 20letna Andja Bakrač je živela v skupnem gospodinjstvu s Stankom Rajšičem, ki je bil že del časa brez dela in ga tudi ni iskal. Nasprotno je pa Andja znana kot zelo marljiva žena in morala je trdo delati, da je preživljala sebe, njega in dva otročiča. Rajšič je bil celo tako brezobziren, da je zahteval od nje denar za zabavo. Dolgo je sinota trpela, slednjič je pa priklopila čaša njegovega trpljenja do vrhunca. Večera zjutraj sta se z Rajšičem sprla, Andja je pograbila velik nož in ga vrgla za mazo, pa ga ni zadela. Blizu vrat je sedelo njeno dete, ki ga je zadel nož v vrat. Videč kaj je storila, si je z drugim nožem preceizala žile na rokah, potem je pa pograbila otročiča z nožem v glavo in ga odnesla v kuhinjo, kjer ga je pustila, sama je pa hitela v prvo nadstropje in se skrla v stranišče. Otročiča so pozneje prenesli v bolnico, kjer je kmalu umrl.

— Težka nesreča. V soboto popoldne se je pripetila v gozdu blizu Zagreba težka nesreča. Mladi kmet Dragotin Jakopina Ivanov je sekal dno, splezal je na drevo in ko je odsekal vejo mu je spodrsnilo in je padel tako nesrečno, da je zadobil težke notranje poškodbe. Prepeljali so ga domov, kjer je kmalu umrl.

— Smrtna večnja mladega biciklista. V soboto popoldne se je pripetila v Zagrebu težka nesreča. Mladi mehanik Stjepan Kurjaković se je spustil na kolesu po Sutinski ulici, pa je zavozil v zid in si razbil glavo. Preiskava je dognala, da je nesreče kriv sam.

Pri boleznih žolča in jeter, žolčnih kamnih, zlasti uravna naravna »Franc Jožefova« grenčica prebavo na naravost popoln način. Izkazuje na kliničnih potrjujejo, da učinkuje domače zdraviljenje s »Franc Jožefovo« vodo posebno dobro, če jo mešamo s toplo vodo, izpijemo zjutraj na teš želodec. »Franc Jožefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specializiranih trgovinah.

Iz Ljubljane

—Lj Razobesite zastave! Mestna občina ljubljanska razobesi na Vidov dan na svojih hišah državne zastave ter vabi vse meščane, da razobesi istotako državne zastave. Zupan dr. Dinko Puc.

—Lj Javna seja občinske uprave. V četrtek 30. t. m. ob 17. uri v mestni dvorani redna javna seja občinske uprave ljubljanske. Na dnevnem redu so poleg naznanila predsedstva, poročila finančnega, gradbenega in personalno-pravnega oddelka dopolnilne volitve v odseke obč. uprave in samostojni predlogi. Poročevalec fin. oddelka bo poročal o delnem odplačilu 6% obligacijskega posojila, o občinski taksi na kinematografe in o prošnji za odkup treh mestnih parcel, poročevalec gradbenega oddelka o raznih prošnjah, o sestavi gradbenega odbora, o pravilniku glede oživanja zgodovinskih spomenikov in stavb ter o brvi čez Gruberjev prekop. Med samostojnimi predlogi pa so vsi trije predlogi podžupana iz. prof. Jarca, in sicer o nujnih potrebah severnega dela mesta, o stalni organizaciji ljubljanskega festivala in o ureditvi športnih igrišč v Ljubljani.

—Lj Domače blago na domače trge. »Jutro« je poročalo o zelo lepi razstavi drž. osrednjega zavoda za žen. dom. obrt na Turjaškem trgu. K temu poročilu lahko pohvalno omenjamo, da so naše domače dame začele vendar ceniti domače delo in se ugodnih prilik, ki jim jih nudi domovina, sedaj tudi poslužujejo. Toleda je sedaj zelo v modi in v tem je zavod edinstven glede tehnične izvršitve. Novost so tkiva, predvsem perzijska, da ne govorimo o zelo dekorativnem grobem fileju, ki vzdrži prav vsako konkurencijo. Ekspert v inženirstvo je danes zelo otežkočen. Če se že urejajo zadeve importa in eksporta, je prav gotovo dati prednost na domačih trgih domačim izdelkom. Tako pa vidimo ravno na ljubljanskem trgu vse polno strojnih čipk, dočim se domačim izdelkom zabranjuje prodaja. Potrebno bi bilo, da ljubljanski magistrat svoje stališče korigira in po strokovnjaki ugotovi kaj spada na domači trg. V današnjih časih je treba pač propagirati prodajo domačih izdelkov, kar propagira cel svet.

—Lj Lepe lesene klopi so postavili v zadnjem času na Krakovskem nasipu in Grudnovem nabrežju. Močni plohi so poharvani z zeleno barvo. Klopi so lične in bodo tudi bolj trpežne kakor nekdaj. Občinstvo se z njimi zelo ustreženo.

—Lj. Obnova hiš. Križevniški samostan je dal pritično svoje poslopje na Napoleonomem trgu obnoviti. Okrušen omet je bil popravljen in stene prebeljene, da je hiša v harmoniji z ostalimi poslopi na omenjenem trgu.

Vidovdanski kresovi drevi bodo najvidnejši s teras

HOTELA BELLEVUE

Tudi hotel bo primerno razsvetljen.

—Lj Mestno načelstvo v Ljubljani razpisuje dobavo blaga za 165 kompletnih oblek iz temnosivega oz. siviga sukna, 25 zimskih sukenj, 180 službenih čepcev, 149 parov izgotovljenih čevljev, za mestne služitelje, doh. nameščence in pokleno gasilstvo in usnja za 20 parov škornjev za pokleno gasilstvo. Nadalje razpisuje izdelavo teh oblek in zimskih sukenj po kroju, ki ga določi mestno načelstvo. Pravilno kolkovane ponudbe je vložiti do 11. julija 1932 opoldne pri mestnem gospodarstvenem uradu, kjer so vzorci blaga na vpogled in kjer se dobijo tudi vsa tozadevna pojasnila oz. dobavni pogoji proti povračilu stroškov.

—Lj Patrona treznosti, Janeza Krstnika, so večerj v Trnovem dobro proslavili. Proslavljali so ga pa tudi drugod. Vroče sicer ni bilo, vendar ljudem ne diši voda in bali so se dežja ter so ves dan vedrili, dokler niso bili pošteno mokri. Janez je kot nalešč naš patron treznosti, ker smo skoraj vsi Janezi in proslavljamo svoje godove po lepi tradiciji ter z največjim navdušenjem.

—Lj Invalid. Večer se je delal v petek in pod veliko platno na oglu Streliške in Strommayerjeve ulice se je gnetel klopič ljudi. Na sredji ulice je ležal mlad moč in ležavosti. Nikdo ni vedel, kdo je in odkod je prišel. Menda iz ljudske kuhinje, najbrž bi bil pa tja rad šel, a ni mogel, ker ni imel denarja za večerjo. Vrglo ga je. Zdravnik je prišel in konstatiral epilepsijo, a za rešilni avto je treba plačati. Dobri ljudje so drgnili bolnika po prsih in oživljali, strahnik je pa sočutno pripovedoval njegovo zgodbo, ki jo je prečital z listine. France z »Rizeljskega« je pri vsojakihi dobil malarijo, pa ga je obšla slabost, da je padel s konja. Čudo se je pretresel, da je dobil epilepsijo in so ga spoznali za 100% invalida. Vsek čas ga vrže in nikjer ne dobi dela. Mnogi se je preveč smilil in usmilil se ga je tudi rešilni voz, ki ga je odpeljal. Ves žalosten je dobrosrčen gospod zopet spravljal šop kovčev, ki mu jih ni mogel vesti dati, ker so ga naglo odpeljali.

—Lj V kapeli slov. starokatoliške cerkve na Gosposvetski cesti št. 9 se vrši Vidovdanska proslava v torek, dne 28. junija ob 9. zjutraj.

—Lj Še enkrat in zadnjič o strelododu na nebotičniku. Ker je nastala polemika o tem, kdo je montiral na nebotičniku strelodod, odnosno strelododne naprave, smo se obrnili na gradbeno vodstvo Pokojniškega zavoda, ki nam je povedalo, da izvršuje strelododno napravo na nebotičniku kakor tudi na vseh objektih zgradbe PZ tvrdka Peter Žitnik, ne pa tvrdka Mihelič in drug. Tvrdka Mihelič in drug je montiral na vrhu jambora in na 8 stebrih le kratke konic, ki bi jih bilo pozneje, ko je jamba postavljena, težko montirati. O smislu strelododnih na nebotičniku ni govora, gre le za devet strelododnih konic. O kakih demontaži sedanje strelododne ne more biti govora. Tvrdka Mihelič in drug je torej montiral le deset konic, ne pa strelododa.

—Lj Cristofov učni zavod, znana najstarejša, najbolj obiskovana privatna šola, se preseli začasno na Vodnikovo cesto 12 pri stari cerkvi Spod. šiška, kjer vpišuje za šolsko leto 1932/1933 ves julij. Vpisnina 20 Din, šolnina nizka, revnim popust. — Od 1. septembra naprej bo vpisovanje v lastnih modernih opremljenih šolskih prostorih na Domobranski cesti 15. šolsko leto prične 1. oktobra. Zavod preskrbuje službe.

—Lj XII. delavski prosvetni večer, ki ga priredi »Svoboda« in »Zarja« drevi ob 20. uri zvečer v dvorani Delavske zbornice bo nadvse lep in zanimiv. Obenem je to zadnji prosvetni večer v tej sezoni in ima že vsled tega izbrani program. Pisatelj Grahor bo predaval o »Delovni šoli«. Božič bo recital pesem »Obup« in »Plačnilni dan« iz Seliškarjeve zbirke »Trbovlje«. Govorni zbor »Svobode« Ljubljana bo predvajal Cufarjevo »Železobetono«. Naštudiral Ferdo Delak. Mladolletni pevci-solisti Lado Kruščić zapoje »Oj, Triglav moj dom«, oktet »Ljubljanskega zvona« pa več narodnih pesmi. Umetniška plesalka Katja Delakova od nje, za ta večer naštudiran ples iz Straussovega valčka »Pomladni zvoki«. Nastopi delavska godba »Zarja« in tercet. Solisti: sopranistki Sivec Josipina in Dragica Sokova ter baritonist Arnold Arčon zapoje več lepih solospjevov. Pri klavirju konserv. Menardijeva in M. Lipovšek. — Vstopnina kot običajno.

Danes premiera

ob 4., 7½ in 9½ ter jutri ob 3., 5., 7½ in 9½

TAKO SE LJUBLJANA SE NIKDAR NI SMEJALA KOT PRI FILMU

Deviški Casanova kjer govori BUSTER KEATON

Sodeluje znani berlinski humorist

Paul Morgan in lepa

Marion Lessing

„Fox Movietone novosti“ prinašajo senzacije iz vsega sveta

ELITNI KINO MATICA

Telefon 2124

—Lj V gostilni pri »Tičku na gričku« bomo praznovali žganje »Sr. Petrac«, kjer se bodo cvrli piščanci, pekli dobri štruklji, bobni i. t. d.

—Lj Na Vidovdan 28. o. m. služijo se v pravoslavni kapeli sv. oca Nikole služba Božja u 10 sati, a svečani parastos (zadušnice) za pokoj duše palih junaka i mučenika od Kosova do danas u 11 sati gre podne. Protijerej Gjorgje Budimir.

—Lj Umetnostno zgodovinsko društvo v Ljubljani priredi v torek 28. t. m. popoldne ob 15.40 izlet v Medvode. Gorčane in Presko. Na Gorčičanah ogled škofovskega gradu (Motzingerjeve slike, Illovkove freske, štukature) in starega gradu (razvaline), po katerem ima kraj svoje ime. Vodil bo msgr. Viktor Steska. Odbor vabi k obilni udeležbi.

—Lj Z doma je pobegnil. Ze 19. t. m. je pobegnil z doma sin železničarja Jakoba Hitija, Rudolf, in roditelja še zdaj ne vesta, kje se potepa. Od dne do dne ju bolj skrbijo, kaj je z njim in oče si je vzel dopust, da išče po vse dni izgubljenega sina. Fant je nadarjen, šola mu ni delala težave. Hodil je v 4. razred osnovne šole, star je 11 let. Ljubljanci se ga nedvomno še spominjajo z veseljem, kjer je igral na harmoniko, da ga je vse občudovalo. Pobegnil je v sportnem zelenem suknjicu in športnih hlačah (šumparcah) pokrit je pa bil z lovskim klobukom. Kdor bi kaj vedel o njem, naj sporoči Hitijevim na Celovško cesto 43, ali policiji.

—Grenčica »Franc-Josef« ureja prebavo na naravnost popoln način.

—H Dunajsko pranje, svetilnikanje Simonc, Kolodvorska ulica 8.

Iz Celja

—c Vidovdanski kresovi v Celju in okolici. Drevi ob 20. uri zažgala krajevna organizacija JRKD za Celje - okolico na Jožefovem hribu za Kalvanjo velik kres v proslavo Vidovega dne. Istega večera bodo z njenim sodelovanjem žgali kres na Zgornji Hudičji strani tamkajšnje podružnice Zveze kmečkih fantov in deklet. Celjski meščani pa bodo zažgali 3 mogočne kresove na Starem gradu, na Vipoti in na Anskem vrhu. Narodno občinstvo se poziva, da prisostvuje polnoštevilo zažiganja teh nacionalnih kresov. Po kresu bo prijateljski sestanek somišljenikov in prijateljev organizacije JRKD pri Skalni kleti v prostorih g. Ušaja.

—c Vsi pristaži in prijatelji JRKD iz celjske okolice se opozarjajo in vabijo na ustanovni občni zbor krajevne organizacije JRKD za Celje - okolico, ki se bo vršil v petek, 1. julija ob pol 21. v gostilniških prostorih g. Permožerja v Gaberju. Priidite polnoštevilo!

—c Kubanski kozaki so priredili pod vodstvom svojega odličnega vodje Podh. Pijanovca večer popoldne na Glaziji zanimivo jahaško produkcijo, ki je privabila veliko množico občinstva. Vse točke, prave vrstolomnosti, so kozaki izvedli z neverjetno gibkostjo in gotovostjo.

—c V Logarski dolini je vladal večer izredno živahen izletniški promet. Novi planinski hotel Savinjske podružnice SPD v Celju, ki je bil pred kratkim odprt, je pogostil pod svojo streho prve večje turistične in izletniške skupine. Postrežba, ki je v večjih rokah gđ. Angele Knafličeve, je vsakogar vsestransko zadovoljila. Za jutri in na Petrovo se pričakuje v Logarski dolini rekorden obisk.

Treznostni kongres na Cetinju

Društvo »Treznost« opozarja člane (ice) kakor tudi prijatelje abstinentnega gibanja, da se bo vršil v dneh 2., 3., 4. in 5. julija jugoslovanski treznostni kongres v Cetinju. Za kongres je prometno ministrstvo odobrilo četrtinsko ceno za II. in III. razred potniških in brzih vlakov. Polovično vožnjo po morju pa sta odobrili Jadranska plovidba in »Boka«. Hrana in stanovanje na Cetinju za 3 dni bosta stali 90 Din. Iz Kotorja na Cetinje se bo vršil prevoz udeležencev z avtobusi po znižani ceni 30 Din za osebo.

Ministrski svet je na svoji seji 21. maja izdal ukaz, da se mora vsa državnim uradnikom, ki so redni člani abstinentnih organizacij in ki želijo prisostvovati abstinentnim manifestacijam na Cetinju, odobrili od 2. do 5. julija (s potrebnim časom za potovanje) dopust, ki pa se ne sme vršiti v redni letni odmor. V to svrhu potrebne legitimacije društva »Treznost« so pri tajniku na razpolago.

Vsako, ki se misli udeležiti kongresa, naj si pri »Putniku« kupi legitimacijo za 20 Din, na podlagi katere bo imel pravico do četrtinske vožnje po železnici in polovične po morju in brezplačen vstop na vse abstinentne prireditve na Cetinju.

Skupni odhod bo v četrtek 30. t. m. Čas odhoda bo v »Jutru«, odnosno v »Slovenskem narodu« pravočasno javljen. V Cetinje pojdemo čez Sarajevo—Kotor, nazaj čez Split.

Treznostni kongres na Cetinju bo jubilej desetletnega neumornega dela Jugoslovanske zveze treznosti, zato se ga udeležite v čim večjem številu, da boste pokazali svetu, da naša ideja prodira in zmaga in da postajamo sila, s katero je treba računati. Poleg tega bo za udeležence ugodna prilika, da si ogledajo Cetinje in okolico (za dan 5. julija so določeni izleti na Skadnsko jezero, dalje v Bar — Budvo — Ulcinj, Hercegovci) in istočasno Dalmacijo.

Za očiščenje Save

Servica ob Savi, 26. junija. Oktobra lani se je vršila pri banski upravi v Ljubljani razprava zaradi pritožb interesov proti onemogočanju Save po obratih Trboveljske premogokopne družbe. Razgovor je imel v glavnem namen, da se ocenijo rezultati preiskav saviške vode ob kolavdaciji separacije v Trbovljah 1. 1912. In vode komisijonalnih preiskav v 1. 1931 v svrhu, da se dožene, ali se je stanje onečiščenja vode v reki od 1. 1912 dalje poslabšalo. Ugotovilo se je, da je voda Save napram stanju 1. 1912 še bolj nesmažna, pri čemer se je povdarjalo naslednje:

1. V Posavju je bil pred vojno že precej živahen tujski promet, ki je zaradi sedanje onesnažene vode skoro čisto prenehal.

2. Po kolavdaciji komisijonalnega zapisnika iz 1. 1912. je bila Sava 900 m pod izlivom kanala iz trboveljske separacije že skoro čista in brez barve, 1. 1926. pa je bila voda v Savi še 60 km pod Zagrebom polna premogovnih drobec.

3. L. 1912. se je pri kopanju v Savi pri Krškem mogel videti vsak kamen pod vodo, danes to ni več mogoče.

4. Vodnjaki v Posavju so sedaj zaradi umazane vode v Savi vedno motni, razen po dnevih, ob katerih se v trboveljskem reviru ne dela.

5. Od 1. 1912. dalje se je zaradi naraščajočega onečiščenja vode znatno poslabšal tudi ribolov.

6. Vedno močnejše s premogom onečiščena Sava pušča ob poplavih premogovne drobe na kulturnih zemljiščih, ki uničujejo rastlinstvo.

V svrhu ugotovitve, v koliko ustrezajo te trditve dejstvom, so se vršile v dneh 15. do 18. t. m. komisijonalne obravnave in razprave na licu mesta v naslednjih krajih spodnjega Posavja: v Brezicah, v Mostcu, Rigoncih, Cerkljah, v Krškem, v Rajhenburdu, na Blanci in v Sevnici. Komisijonalna obravnava v Sevnici je bila 18. t. m. Prisotni so bili: župan in predsednik odbora za očiščenje Save g. Ernest Krulj, zastopnik TPD, sreski kmetijski referent iz Krškega g. Ambrož, banski svetnik g. Kuki kot vodja komisije, zastopnik banske uprave g. inž. Stigar in drugi.

Nujna želja vsega spodnjega Posavja je ta, da izda pristojno oblastvo Trboveljski premogokopni družbi nalog, naj čimprej izvrši potrebne ukrepe, ki bodo onemogočili onečiščenje Save. Gospodarski in zdravstveni blagor prebivalcev spodnjega Posavja zahteva take ukrepe.

Pospeševanje prometa in mestni nasadi

Koliko žrtvujejo naša letovišča in mesta za olepšanje in za tujakoprometno propagando

Ljubljana, 27. junija. Naša manjša mesta in tujakoprometni kraji pa krijejo svoje izdatke za tujski promet in olepšavo mest iz skupne postavke. Na prvem mestu je seveda Bled, ki je lani iz občinskih sredstev žrtvoval prav znatno vsoto 721.500 Din za vzdrževanje nasadov in tujakoprometno propagando. Rogaska Slatina je banovinska last, zato je pa ne moremo primerjati z Bledom in drugimi tujakoprometnimi kraji, ker z našim člankom nameravamo ugotoviti, kako izpolnjuje svoje dolžnosti naše občine, torej, koliko smisla za ta važna vprašanja komunale politike ima naša javnost.

Za Ljubljano je naše največje mesto Maribor, kjer za olepšavo kraja in za tujakoprometno propagando skrbita Olepševalno in tujakoprometno društvo Maribor-mesto in Maribor-Magdalensko predmestje z letno občinsko dotacijo 227.000 Din. Prvo društvo ima v eksploataciji brezplačno mestno vrtnarstvo, rastlinjake in mestni ribnik. Mimogrede moramo pohvalno omeniti, da je Maribor edino mesto, ki ima točen opis mestnih nasadov z botaničnega stališča, ki je izšel iz izvršnih brošur sedaj upokojenega realnega ravnatelja g. Jakoba Zupaničiča. Tudi v Ljubljani bi pri drevju, grmičju in cvetlicah prav radi videli tablice z imeni rastlin, kar se gotovo tudi zgodi, saj se nam obeta, da Tivoli sploh postane lep botanični vrt, ne da bi pri tem trpel njegov namen, da je obenem tudi lepo izprehajališče. Mariborska vrtnarja prav učinkovito zasaja mestne nasade, ki jih je toliko, da je to mesto vse v zelenju in že od nekdaj zaradi njih in milega podnebja slovi za drugi Meran. Pa tudi v drugem oziru mariborska mestna občina mnogo žrtvuje za tujski promet, saj je za tujakoprometne ustanove na Pohorju prevzela tudi garancije v znesku 950.000 Din.

Pravi čarovniki so pa v tem pogledu Celjani, ki imajo navzlic temu, da prav malo žrtvujejo, vendar obširne in prekrasne nasade, ki se po svoji lepoti uspešno merijo z drugimi nasadi v državi, razen tega je pa v Celju tudi tujakoprometna propaganda prav živahna in tudi uspešna. Celje ima vse pogoje, da se razvije v tujakoprometno mesto prvega reda in se bavi tudi z nabiranjem za napravo velikega kopališča ob bistri Savinji, kakršnega v samem mestu nimamo nobeno drugo naše mesto, vendar pa mestna občina žrtvuje v primeri z nalogami v ta namen le malenkostne vsote.

V Celju vzdržuje vse nasade Olepševalno in tujakoprometno društvo, ki dobiva od mestne občine le majhno subvencijo. Tako je n. pr. bila v proračunu za l. 1931. predvidena podpora v gotovini le v znesku 43.000 Din, razen tega pa podpira občina to skrajno agilno in zaslužno društvo še s tem, da daje društvu na razpolago mestnega vrtnarja, čigar prejemki znašajo 28.744 Din. Dalje daje občina društvu na razpolago cvetličnjak z vrtem za vzgojo cvetlic, 6 sečnjav drv in razsvetljavo v cvetličnjaku. Na ta način je izkazana v občinskem proračunu za l. 1931. subvencija društvu v skupnem znesku 100.000 Din, da pravno dejansko v denarju znaša le 43.000 Din, ves ostali za oskrbovanje mestnih nasadov potreben denar pa mora društvo zbrati s članarino in razni prireditvami.

Tudi vso tujakoprometno propagando opravlja Olepševalno in tujakoprometno društvo za mesto Celje in njegovo bližino okoli samo ob svojih stroških. V ta namen prejema od občine le skromno podporo 8500 Din letno in ima brezplačno na razpolago pisarno, ki jo pa mora deliti s pobiralec mestne cestne naklade. Razume se, da navedeni skromni prispevki mestne občine in pa denar, ki ga društvo samo zbere z največjim trudom, nikakor ne zadoščajo in je društvo imelo lani že okroglo 100.000 Din deficita. Če občina društvu ne nakloni izdatnejše podpore ali ne prevzame v svojo rešitev oskrbovanje mestnih nasadov in tujakoprometne propagande, bo moralo društvo svoje tako potrebno in koristno delovanje zaključiti z razpustom, česar pa Celje nikakor ne sme in tudi ne more dovoliti.

Koliko je to društvo storilo za Celje od l. 1920, ko je prevzelo agende od nemškega Verschönerungvereina, opišemo v posebnem članku, ki naj pa nikakor ne pomeni — nekrologa, pač naj bi pa kratak opis pomagala, da mestna občina društvu omogoči še plodonosnejše delovanje.

Za Kranjsko goro, ki se med vsemi našimi letovišči razvija najbolj naglo, bi sodili, da občina žrtvuje prav velike vsote, v resnici pa daje Tujakoprometnemu društvu le 40.000 Din, ko mu odstopa davščino od postelj za prenočevanje tujcev kot podporo za olepšavo kraja in za tujakoprometno propagando. Kakor več drugih krajev, se tudi Kranjska gora zanaša na podporo drugih institucij za pospeševanje tujskega prometa, za svojo vas in okolico pa pač misli, da ji ni treba več olepšanja in ureditve, ker

jo je že priroda sama tako razkošno okrasila.

Tudi drugod se ni prodrlo prepričanje, da je tujakoprometna propaganda z olepšanjem kraja in z nasadi nerazdeljiv pojem, zato pa v le namene žrtvujejo le malenkostne vsote. Novo mesto je lani dalo za vzdrževanje javnih nasadov 5000 Din in 4 delavce s plačo po 27—30 Din dnevno, za tujakoprometno propagando pa občina daje le 2000 Din podpore Olepševalnemu društvu, ki pa kljub temu prav mnogo stori za propagando lepote dolenske metropole, še mnogo več pa novomeški rojaki, namreč slikarji in pisatelji.

Na boljšem je slikoviti Ptuj, ki ima za vzdrževanje nasadov v proračunu 20.000 Din, za tujakoprometno propagando pa je lani dalo mesto 3000 Din podpore Tujakoprometnemu društvu. Mesto ima vrtnarja in plačuje tudi potrebne delavce.

V Kranju krijejo izdatke za vzdrževanje javnih nasadov iz postavke za ceste in potac, vrtnar jih pa slane 14.800 Din, plačujejo pa seveda tudi potrebne delavce. Za tujakoprometno propagando žrtvuje občina v Kranju 6000 Din na leto. Delo opravlja dva občinska uradnika v občinskem uradu.

Ptice pevke in mačka nadlega v mestu

Nekaj primerov, kako mačke po mestu neusmiljeno pokončavajo ptičji zarod

Ljubljana, 27. junija. Mnogo poučnega in hvalevrednega se je letos že pisalo o ptičjih sovražnikih in roparicah in če ponovno poudarjamo, da povzročajo ptičje zlo po mestnih vrtovih in nasadih po večini le mačke, damo s tem samo nekoliko zadoščenje vsem onim ljubiteljem ptic, ki nam redno prijavljajo razne take žalostne primere. Evo jih nekaj:

Z obsežnega vrta tuk. učiteljskega nam poročajo o žalostnem dogodku, ki je očividno, vnetemu zaščitniku ptic, odnesla mačka iz gnezda na drevesu dva, teden dni stara kosa. Pripovedoval je:

Pretekli četrtek popoldne okrog 18. ure sem naenkrat začel glasen vrisk in čivkanje starih kosov, kar me je takoj opozorilo, da je v bližini gnezda mačka. (Kdor je kdaj imel priložnost videti mačko blizu gnezda kosov, že ve, kakšen naravostni divji vrisk začeno stari.) Urnih korakov sem jo ubral proti gnezdu, da bi preprečil krvoločnega ptičjega sovražnika, toda na svojo veliko žalost sem bil prepozna. — Velika tigrasta mačka, držeč v gobcu oba mladiča, je v velikih skokih premerila del vrta, skočila čez ograjo in izginila s svojim plenom. Stara kosa sta žalostna, da z nekakim srdom čivkala in letala v smeri, kamor je bila obdežal mačka in s svarilnimi klici opozarjala na svojo nesrečo tudi ostale svoje rumenokljune bratce in sestre. — Če bi mogel, bi vam lahko povedal precej takšnih žalostnih dogodkov o črnih pencah, škinkovcih in dr., za katere imam našel del vrta, ki je zasajen s potrebnim navadnim in bodečim grmičevjem, pa si nered ključem nazaj take žalostne spomine. Trčem pa samo to, da je bosa, ako kdo trdi, da po mestnih vrtovih in nasadih ropajo iz gnezd mladiče skobci, srake in verveče, ki jih v mestu sploh ni, pač pa imajo večina teh grehov na vesti mačke, ki so v mestih najbolj nevarne pticam.

Nadaljnje take primere nam je javil idealist, velik ljubitelj in dobitnik koristnih ptic z Resljeve ceste 9, ki je ves svoj obsežen vrt zasadil s smrekami, borovci in raznim grmičevjem le zato, da bi priliko pticam za gnezdenje. Pa so si res napravili škinkavci na magnoliji gnezdo in imeli mlade, od katerih pa je pred kratkim nekega jutra našel na tleh le malo perja, dočim je bilo gnezdo na drevesu prazno! Po sledovih, ki so se poznali na sveže prekopani zemlji, je ugotovil, da je imela zopet mačka svoje krepelje vmes.

V znanstvene svrhe goji omenjeni idealist na vrte v velikih volierah dragocene in zelo redke eksotične ptičke, na katerih so mu napravile mačke letos že nad 3000 Din škode!

Kakor sam pravi, mu teh ptičkov sicer mačke ne požro, pač pa ponoči splašene ptičke ujame mačka s krepeljmi skozi mrežo voliere in ga umori. Več podobnih

Olepševalno društvo pa dobiva 5000 Din letne podpore. Izdatki so sicer minimalni, vendar je pa Kranj prav lepo zasajen, privatni podjetnosti se ima pa zahvaliti, da ima tudi prav lepe hotele in v tujakoprometnem pogledu zelo naglo napreduje.

Njemu uspešno sledi tudi prijazni Kamnik, ki je nekda tako slovel kot letovišče, da je bil za Bledom v tem pogledu na prvem mestu. Lepo kopališče je pa propalo in šele pred dobrimi tremi leti je mestna uprava prevzela inicijativo, da zanemarjeni tujski promet zopet oživi. Pred dvema letoma se je ustanovilo tudi Tujakoprometno društvo, ki ima že prav lepe uspehe. Kamničani so predvsem zgradili moderno kopališče, ki je stalo okrog 400.000 Din in je poimenovalno tudi za drsalnice, razen tega so pa v Kamniku napravili tudi smučarsko skakalnico. Omeniti moramo tudi občudovanja vredno razstavo, ki jo je Kamnik lani priredil na velesejmu in dodal k stroškom zanj 10.000 Din. Za letošnje leto ima kamniška občina za povzdigo tujskega prometa v proračunu 10.000 Din in, če upoštevamo še postavke za dokončanje in izpopolnitev kopaliških naprav v znesku 25.000 Din, lahko rečemo, da občina prispeva za povzdigo tujskega prometa za to malo mesece prav znatno vsoto 40.000 Din na leto. Roko v roki z mestno občino posluje Tujakoprometno društvo, ki je lani od občine dobilo 3000 Din podpore, letos pa le 2000 Din, kar je seveda mnogo premalo.

Ker druga mesta žrtvujejo za svoje olepšanje in za tujakoprometno propagando še manj kakor navedeni kraji, jih niti ne navajamo, saj s tem le dokazujemo, da ne znajo izrabiti svojega zaklada — naravnih lepot.

Ante Gaber.

Najmlajši stopajo na plan

Svoboda se je tudi z II. delavsko mladinsko akademijo dobro izkazala

Ljubljana, 27. junija.

Ne moreš se ubraniti vpliva mladostne sile teh najmlajših, optimizem se te polasti, pomladis se med njimi in utrdi se ti vera v to našo nado in ponos; samozavestni, zanosni in pogumni so nastopali, z iskrenimi očmi in zardelimi lici, njihove besede so pa zvenele v prizvoku razumnosti. Prireditelj je bila v resnici akademija; »Svoboda« se je s to, II. delavsko mladinsko akademijo zopet izkazala. Akademija, ki je bila v soboto zvečer v dvorani Delavske zbornice, je privabila izredno mnogo otrok in prijateljev mladine; sedeži so bili vsi zasedeni.

Prva točka je bila mala senzacija, saj je nastopil prvi otroški govorni zbor, 6 deklic in 5 dečkov. Deklamirali so pogumno kot veliki O. Zupančičeve »Kroparje«. Tako mogočnega vtisa kot kolektivni nastop delavcev takšen zbor seveda ne napravi, vendar pa disciplina najmlajših, njihove zanosno zveneče besede in zavest, da prihajajo iz množice, ki je bila očitna v tem nastopu — nedvomno vpliva zlasti na mladi. »Pesem od delca« je pa pri tej točki sam deklamiral Ljotič z borbeno ognjevitostjo.

Lado, ki je že pravi koncertni pevec, je doprinesel ob tej priliki levi delček. Nastopil je štirinjak in prvi je zapel celo tri ne-lahke pesmi; zapel je skupaj 7 pesmi in zadnji je še moral ponoviti. In kako se je odrazil! Kot da mu je igrača, nič ni bil utrujen in zmagoval je nevarne višine kot rutiniran pevec. Prav lahko bi nastopil na koncertu. Toda nedvomno ga ne mika takšna slava; z veseljem poje pač svojim mladim tovarišem.

Danica je štela zvezde po pesmi »Zlatka šteje zvezde« s tovarišicami, ki so prišle z njo na oder. Prireditelji znajo dobro ponazoriti deklamacije in jim dati povdarek z režiserjevo spretno roko.

Jože Kovač je pesnik učinkovitih socialnih pesmi. Obe zelo lepi, resni sta »Tri otrokove želje«, ki jo je deklamiral z razumevanjem Marjan in »V teh težkih dneh«, ki jo je zelo skrbno ter s povdarkom deklamiral Marica. Kovačeva je tudi pesem »Dete ne more spat«, ki sta jo očivila v dialogu mala Slavica in gđ. Tilka Boncljeva.

Vse je pa nedvomno prekosila Kovačičeva štiriletna Saša, ki se je že zadnjič tako postavila, da so v soboto vsi nestrojni pričakovali njen nastop. Njena ljubkost mora prevzeti vsakega. Potožila nam je v pesmi »Bolna punčka«, da ji je zbolela punčka. Priporočala je na oder s cunjem v ustih. Deklamirala je zopet tako naravno in s tako zgovorno mimiko, da so jo gledalci hoteli videti še enkrat na vsak način. Ponovila je deklamacijo enako srečno in v odobravanje se ni moglo dolgo početi.

Po ljubkosti je Saša še najresnejši konkurent Berdajsov Janez, ki tako prijetno čeblja, da bi ga poslušal kar naprej. Moral je tudi ponavljati.

Dobro se je tudi odrezal Francek kot zadnjič. »Svoboda« ima celo vrsto teh mladih sodelavcev, ki je njihov delo vredno zlata ter lahko koristi prav toliko dobri stvari kot odraslim.

Najbolj ognjevit deklamator je pa bil Silvo, ki je z zaneseno pesmijo »Mi, mo mladi« še posebno podžgal poslušalce, nakar se je pridružil ostalim mladim sodelavcem, ki so s svetjem v rokah korakali na odru po godbi »Pomladne koraknice«, ki jo je igral šramel kvartet šišenske »Svobode«. Tudi ta godba zasluži vse priznanje; pripomogla je, da je bila prireditev tako lepa in da je dosegla popoln uspeh.

Razmah šolstva v škofojloškem okraju

Prvi okrajni učiteljski svet v Škofji Loki — Od lani se je pomnožilo število šolskih otrok za 276

Škofja Loka, 26. junija.

Ob polnoštevili udeležbi se je sestalo učiteljsko škofojloškega okraja v soboto dopoldne v mali dvorani Školskega doma k prvi uradni konferenci, ki jo je s pozdravom na navzoče otvoril sreski referent g. Vinko Zahrastrnik, izrekajoč posebno dobrodošlico vodji škofojloške sreske izpostave g. Franju Levničniku, ki je zastopal zadržanega glavarja dr. Ogrina in sreskega referenta g. Vilibald Rusu. V toplih besedah je želel g. Levničnik učiteljskemu delu mnogo uspehov. Poročilo g. Zahrastrnika o stanju šolstva je bilo zelo zanimivo. V okraju je 28 šol s 62 razredoma, 6 vzporednicami in 4 oddelki za oddaljene učence. Med temi je 11 enorazrednic, 9 dvorazrednic, 1 trirazrednica in po 2 štiri, pet in šestrazrednice. Pouk na Zahradu je bil spriču zakona o narodnih šolah ukinjen. Učeni sob je 58 in jih manjka 18. Vseled tega je pouk v nekaterih učilnicah od jutra do večera, kar vpliva zelo kvarno na zdravje mladine. Izmed stavb je 7 v prav dobrem 8 v dobrem, 10 v slabem in 3 v skrajno slabem stanju. Dela se na zgradbi novih šolskih poslopj v Lučinah, Retečah, Sovodnjem in Zeleznicah, poslopje deške šole v Škofji Loki pa je že pod streho. Šoli v Bukovici in v Javorjah se bosta razširili, krajevni šolski odbor v Leskovici pa ima nalog, da poišče za šolsko stavbo primernejši prostor. Lastna poslopja ima 19 šol. Značilno je, da z izjemo 2 šol nimajo nobena telovadnice, ne telovadnega dvoršča, ne delavnice za ročna dela in še manj kopalnice. Dovolj velike vrtove imajo 4 šole, premajhne 14, brez vrtoev pa je 10 šol. Lepo je število sadovnjakov, zlasti lepo je urejena drevesnica na Gabrku. Učiteljske knjižnice imajo 6108 knjig, šolske 6592 in narodne (8 po številu) 8068. Učenci so prečitali 12.634 knjig.

V škofojloškem okraju deluje 27 učiteljev, 35 učiteljic, 3 duhovniki-dnevničarji in 10 redovnic-uršulink. Skupno 75 učnih oseb. Na posameznika pride 47 otrok. Učiteljsko je priredilo 30 igre, 92 predavanj, 13 roditeljskih sestankov, 4 razstave, 2 gospodinjstva tečaja in 1 kmetijsko nadaljevalni tečaj. Poleg tega je imelo učiteljsko celo vrsto predavanj na domačih učiteljskih svetih. Javnemu udeleževanju učiteljske se so stavile razne ovire, kljub temu pa je

bilo njegovo delovanje uspešno in prav zadovoljivo.

Solo je obiskovalo v okraju 1665 dečkov in 1662 deklic, skupno 3327 otrok. Napram lanskemu letu je naraslo število za 276 učencev. Šolski obisk je bil prav povojen, čeprav so hudo razsajale bolezni (hripa, ošpice, davica, oslovski kašelj in par sluzčavi škrlatinke) in je bil šolski pouk na Tratu in v Retečah prekinjen, ter neglede na okolnost imelo 1675 učencev od 2 do 5 km daleč v šolo. Šolo je dovršilo z odličnim uspehom 14 odst., s prav dobrim 31, z dobrim 38, s slabim 11 in s prav slabim 6 odstotkov, tedaj s pozitivnim uspehom 83 odst., kar je gotovo lep uspeh in zaslug učnih moči.

Učenci so pridno varčevali, so se znavno zanimali za Podmladek RK in za Savez trezvene mladje, kjer je vpisanih 2715 otrok.

Sledila so predavanja. Škofojloški učitelj g. Rudolf Horvat in učiteljica gđ. Laly Wrischerjeva sta govorila o dolžnostih učitelja po § 1. zakona o narodnih šolah, prvi z idejne strani in druga s konkretnih vidikov. G. Vojteh Debeljak je referiral o načelih deonve šole in Rudolf Horvat za zaključek o škodljivosti alkohola. Vsa predavanja so bila zanimivo sestavljena in so dala mnogo pobud in napotkov za šolsko in izvenšolsko delovanje učiteljskega. Posebno se je poudarjalo Sokolstvo, kot eminentno važna narodna organizacija.

Po izvolitvi stalnega odbora in konstituiranju odbora za vrtove se je razpravljalo o nekaterih internih šolskih vprašanjih, nakar se je prisrčno poslovlilo od zbranih dolgoletnih nadzornikov g. Vilibald Rus, ki mu je izreklo učiteljsko za očetovsko razumevanje toplo zafvalo in ga nagradilo z viharimi ovacijami. S trikratnim klicem našemu vladarju in potem ko se je zapela državna himna je prva učiteljska konferenca v Škofji Loki končana.

Cez dan so si ogledali navzoči novo loško šolsko zgradbo in razstavo deške šole, o kateri bomo poročali posebej.

Šah

Turnir v Sliachu

V soboto in nedeljo sta se igrala XI. in XII. kolo. Dr. Vidmar je prekinil partijo, v kateri ima Engel brezupno pozicijo. Z Rohačkom je remiziral. Rohaček se v koncu turnirja lepoko uveljavlja. Porazil je Canala, ki se je odskočeval s tem, da je iztrgal dragoceno točko Bogoljubovu. Veliki ruski mojster na tem turnirju ne uspeva: izgubil je tudi napram Maroczyju, ki je v sijajni formi. Maroczy je porazil tudi Pokornega in stoji zdaj s Pircem, ki je izvajal dve lepi zmagi (Opocensky in Engel), na čelu tabele. Spielmann in Flohr, ki že od V. kola dalje korakata vstric, sta si ostala zvesta. Med seboj sta remizirala, nato pa je Flohr z Opocenskim, Spielman pa z Walterjem prekinil. Prekinjena je tudi partija dr. Treybal — May, partija dr. Treybal — Walter, pa je končala neodločeno. Pokorny je porazil Mayva.

Stanje po XII. kolu: Pirc Maroczy 8, dr. Vidmar, Flohr in Spielmann 7 in pol, dr. Canal 7, Bogoljubov 6 in pol, Pokorny 5 in pol, dr. Treybal 5 (1), Opocensky 4 in pol, Walter 4 (1), Rohaček 3 in pol, May 3 (1), Engel 2 in pol (1).

Danes se bodo odigrale prekinjene partije, jutri pa zadnje kolo: dr. Vidmar — Bogoljubov, Pirc — Rohaček, Maroczy — dr. Treybal, Spielmann — May, Flohr — Walter, Canal — Pokorny in Opocensky — Engel.

NEZANESLIJIVA SLUŽKINJA

— Novo služkinjo smo že odslovili. Saj niti prati ni znala. Bila je pa tako predrzna, da nam je ukradla celo pet brisač.

— Tistih najlepših, teta, kajne, ki je bilo na njih napisano »Grand hotel Novara«?

Bury de Maupassant:

Morilčeva sreča

Primeril se je umor. Prebivalec Monaka, eden izmed nestalnih tujcev, ki jih srečavate mnogo na obali, zakonski mož, je umoril v trenutni jezi svojo ženo. Umoril jo je brez pravega povičja, brez tehtnega opravičila. V kneževini je zavladalo splošno ogorčenje nad morilecem.

Vrhovni sodni dvor se je zbral, da bi presodil ta edinstveni dogodek (v Monaku namreč dotlej še ni bilo nobenega umora) in nesrečnež je bil obsodjen na smrt. Ogorčeni vladar je obsodbo potrdil.

Toda nastala je težava. Kneževina ni imela niti krvnika, niti giljotine za usmrnitev. Kaj početi? Po nasvetu ministra zunanjih del se je začel princ pogajati s francoskim guvernerjem, da bi mu posodil krvnika s krvniškim orodjem vred.

Ministri v Parizu so se dolgo posvetovali. Slednjič so sklenili odgovoriti, obenem pa poslati račun stroškov za prevoz giljotine in krvnika. Račun je znašal 16.000 frankov.

Njegovo veličanstvo je menilo, da bi bila usmrnitev predraga. Morilec gotovo ni vreden toliko, 16.000 frankov za

morilčev vrat! Ne, tega pa že ne! Poslal je torej enako prošnjo italijanskemu guvernerju. Bil je prepričan, da ta ne bo zahteval toliko, saj je kralj njegovega brata, a med brati ne sme biti oduševstva. Bratova vlada je poslala račun, ki je znašal res samo 12.000 frankov. Dvanajst tisoč frankov! Za to bi bili potrebni novi davki in sicer po dva franka na vsakega prebivalca. To bi pa prav gotovo povzročilo v državi homatije. Sklenil je torej nadomestiti krvnika z navadnim vojakom. Toda general, ki ga je poklical na posvetovanje, je zmajal z glavo, češ, da njegovi fantje niso dovolj izurjeni v sukanju meča.

Tedaj je princ znova sklical vrhovni sodni dvor in mu predložil to zamotano zadevo. Sam je dolgo razmišljal, ne da bi našel pameten izhod iz kočljivega položaja. Slednjič je pa predlagal izpremeniti smrtno kazen v dosmrtno ječo in njegov predlog je obveljal. Toda država tudi jetnišnice ni imela. Treba jo je bilo na hitro roko napraviti in najti paznika, ki bi jetnika stražil.

Šest mesecev je šlo vse po sreči. Jetnik je spal po cele dneve v ječi na slamnjači, paznik pa na stolu pred vrati ali pa se je zabaval z opazovanjem mimoidočih.

Princ je bil zelo varčen, to je bila njegova velika napaka. Skrbno je bele-

žil vse, tudi najmanjše izdatke, ki jih je imela uprava njegove države. Predložili so mu tudi račun za ustanovitev novega urada, namreč za vzdrževanje jetnika, paznika in ječe. Paznikova plača je močno obremenjevala državni proračun.

Najprej je napravil kisel obraz. Ko je pa pomislil, da utegne to trajati dolgo (obsojenec je bil še mlad), je naročil pravosodnemu ministru, naj poskrbi, da se ta postavka iz proračuna črta. In minister je sporazumno s predsednikom vrhovnega sodišča mesto jetniškega paznika odpravil.

Paznik se je torej vrnil domov in dolžnost nositi morilcu vsako jutro jesti, je prešla avtomatično na vladarjevega kuharja. Jetniku so pa naročili, naj se straži sam; lahko bi bil pobegnil in s tem uredil kočljivo zadevo v splošno zadovoljstvo. Toda možu to še na misel ni prišlo, svoboda mu ni prav nič dišala.

Nekega dne, ko so mu pozabili prinesiti hrano, je prišel kar sam po njo. In da prihrani kuharju trud se je navadil hoditi ob določenem času v kuhinjo in obedovati s služničadjo, ki se je z njo kmalu pobratil. Po obedu je hodil na izprehod tja do Monte Carla. Nekdo je zavrnil tudi v igralnico in poskusil je

svojo srečo s petimi franki. Dobil je, si privoščil v najboljšem hotelu imenitno večerjo, potem se je pa vrnil v svojo ječo in skrbno zaklenil vrata za seboj.

Položaj je postalja mučen ne za obsojenca, temveč za sodnike. Vrhovni sodni dvor se je znova sestel in sklenil, da je treba jetnika izgnati iz Monaka.

Ko so mu ta sklep sporočili, je odgovoril mirno:

— O, kako ste smešni! No, pa naj bo. Toda kaj bo z menoj? Saj sem brez poklica. Rodbine nimam, da bi se zatekel k nji. Kaj naj torej počnem? Obsojen sem bil na smrt, pa me nečete usmrtili. Obsojen sem bil na dosmrtno ječo in izročen v roke ječarju. Odstranili ste mojega paznika, a zdaj me hočete še izgnati. Jetnik sem, vaš jetnik, sami ste me sodili in obsodili. Zaslužen in pošteno prenašam svojo kazen. Tu ostanem! To je vse, kar sem vam hotel povedati.

Vrhovni sodni dvor je kar zajaval od presenečenja. Princ se je kar tresel od jeze. Začel je znova razmišljati. Nazadnje je ponudil grešniku 600 frankov na leto, če zapusti njegovo kneževino.

Jetnik je bil s tem zadovoljen. Najel je nekaj minut od države bivšega svojega vladarja njivico, kjer je v miru in zadovoljstvu gojil sočivje.

Kaj kažejo zvezde v juliju rojenim

Nestanovitnega, nemirnega značaja, neodločni, toda zelo bistrih glav

To, kar ve povedati astrologija o vplivu zvezd na ljudi, velja v našem primeru za moške, ženske in delovna tudi otroke, rojene od 22. junija do 24. julija. Ti ljudje so rojeni v znamenju Raka ali astronomično Dvojčkov.

Značaj

Po značaju so v tem znamenju rojeni moški velikodušni. Raje tvegajo nevarnosti, kakor pa da bi ne pomagali ljudem, ki so pomoči potrebni. Drugače so pa samostojni, ponosni in večkrat celo svojeglavi. S svojo iskrenostjo in velikodušnostjo si pridobijo simpatije vseh, ki pridejo z njimi v stik. Dobre strani njihovega značaja jim pridobijo mnogo prijateljev. Ženske so močno nagnjene k trdovratnosti, ponosu in ljubosumnosti. Zato so izborne zakonske žene, ker so čudovito zveste. So sicer nagel jeze, toda potlačijo se z eno nežno besedo ali poljubom. Rade se pa lišpajo, kar jim pa ljudje oprostijo, ker imajo mnogo drugih dobrih lastnosti. Otroci se rode lepi, veseli in razboriti. So navadno zelo svojeglavi, tako da je težko prav usmeriti njihov značaj. Ne sme se jim pod nobenim pogojem popuščati, bolje je primerno kaznovati jih.

Zdravje

Zdravje moških je v splošnem dobro. So večinoma močne konstitucije in zato se morajo bati vsega, kar povzroča pritisk krvi v glavo. Ženske muči zlasti nervoznost. Mnoge tudi ne morejo spati, kar je posledica pretrutenosti.

Nadarjenost

V znamenju Dvojčkov rojeni so nagnjeni k pesništvu, slikarstvu in glasbi. Moški so inteligentni in se znajo uveljaviti povsod. Če se potrudijo, lahko postanejo prav dobri govorniki in napravijo lepo kariero v političnem življenju. Ženske so nadarjene za glasbo, slikarstvo in poezijo, treba jim je skrite talente samo odkopati.

Podjetnost

Moški in ženske razmeroma lahko premagajo vse težave v življenju, če vztrajajo na začetni poti. Vztrajnost jim je nujno potrebna, kajti edino ta pot vodi k uspehu. Veljke uspehe dosežejo zlasti v umetnosti in industriji.

Alma Karlinova v Berlinu

V Berlinu je priredila te dni tudi naši javnosti znana nemška pisateljica Alma Karlin iz Celja več zelo dobro obiskanih predavanj. Karlinova je bila rojena v Celju kot hči majorja in že s 15. letom je znala pet jezikov. Kot 18 letno dekle se je napotila v Anglijo, kjer se je preživljala s poučevanjem in tolmačenjem, v prostem času je pa študirala orientalske jezike. Siromašna, neizkušena, brez zaščite, toda iz-

redno nadarjena, se je napotila okrog sveta. S seboj je imela 1000 mark, 130 dolarjev, ročni kovčeg in majhen pisalni stroj. Njena pot okrog sveta je trajala osem let in pol. Vdrla jo je skozi Kitajsko, Indijo, preko Južnega morja, Amerike in drugih dežel; nikjer ni bila deležna podpore. Osamljenost, zapuščeno, težke bolezni, siromaštvo in borba za golo življenje, to jo je spremljalo na poti. V petih mesecih jo je 73-krat napadla malarija in druge tropične bolezni.

V Panami si je služila kruh kot tolmačka, na Kitajskem pa kot dopisnica angleških in nemških listov. Na Kitajskem je živela med domačini. V Južnem morju pa pri nekem angleškem farmarju na samotnem otoku. S farmarjevo ženo sta morali opravljati najtežja dela, kar farmar ni imel nobene hlapca. »Umirajoča žena« so jo nazivali domačini, ker ji je neštokrat grozila smrt. Bolna in pod težo najtežjega dela je pa napisala obširno delo »Samotna pot« in zbirko novel »Zmaji in duhovi«.

Ljubezen

Moški so v ljubezni strastni in za življenjskimi sladkostmi se pehaio enako vneto, kakor za svojimi kupčijami. Ker so navadno krepkih postav in temperamentni, jim ni težko priboriti si pot do ženskega srca. Toda zmag se ne veselo dolgo, ker jih prelasko in prehitro izvojujejo. Ženske so pri svoji dobrosrčnosti zelo čustvene in se oklenejo samo tistega, ki ga resnično ljubijo. So pa zelo ljubosumne in v tem pogledu lahko postanejo celo despotične. So zelo iskrene, ljubijo brez omejitve in zahtevajo enako zvestobo tudi od svojih mož.

Zakonsko življenje

V znamenju Dvojčkov rojeni moški store najboljše, če ostanejo samci. Po svojem značaju namreč niso ustvarjeni za zakonsko življenje in če se oženijo, so večinoma nesrečni. Če se že oženijo, naj si izberejo za ženo ne posebno lepo in pa tako, ki nima prevelikih zahtev in ki ni rojena v znamenju Vodnarja (od 20. februarja do 22. marca). Nasprotno so pa ženske rojene za zakonsko življenje. Postanejo zelo dobre matere in žene, ki se v polni meri zavedajo svojih zakonskih in družinskih dolžnosti. Varovati se morajo samo ljubosumnosti, ki ubija v njih plemenitejša čustva.

Splošni nasveti

V znamenju Dvojčkov rojeni ljudje dosežejo skoraj vedno uspeh navzlic prizadevanju hudobnih ljudi, ki bi jim radi škodovali. Imajo srečo in naključje jim je naklonjeno. Če so v življenju vztrajni, jih čaka sreča, kajti rojeni so pod srečno zvezdo. Če hočejo, da jim bo pot skozi življenje čim lažja in uspešnejša, morajo seči po vsem, kar jim nudi priložnost, naučiti se morajo govoriti in molčati, kadar je čas, varovati se morajo zapletenih položajev, ponosa in domišljivosti ter si prizadevati povečati krog svojih znanecv.

Vpliv sozvezdja

Ljudje, rojeni v znamenju Dvojčkov, ki jim je vladar Merkur, so nestanovitnega in nemirnega značaja, čisto tudi neodločni. So pa zelo bistrih glav in se dobro uče. Svoja čustva znajo trezno obvladati. Njihova nestanovitnost je kriva, da so vedno pripravljene izpremeniti svoj poklic. Samo nekaj ur hoda od Southamptona leži še zdaj fevdalna država, ki šteje komaj 500 prebivalcev. To je otok Serc ali Sarg, eden najlepših otokov v prelivu, kjer vlada neomejeno ga. Hathavay pod starim naslovom »Dame d'Ille Serc et Dependences«. Parlament in uprava države ne smeata zasedati in poslovati, kadar vladarica ali njenega namestnika ni doma. Vladarica ima tudi pravico vložiti proti vsakemu sklepu parlamenta veto. Noben tovrstni avto ne sme na otok. Državica ne pozna davčnih ekskekurjev, ne policajev, ne zločincev, pa tudi ne siromaštva. Vladarica ima pravico pobirati tako zvano »okriljeno takso«, poseben davek, ki ga morajo državljani plačevati od živih kokoši. Samo vladarica sme imeti psico, drugače pa nima na otoku nihče te pravice.

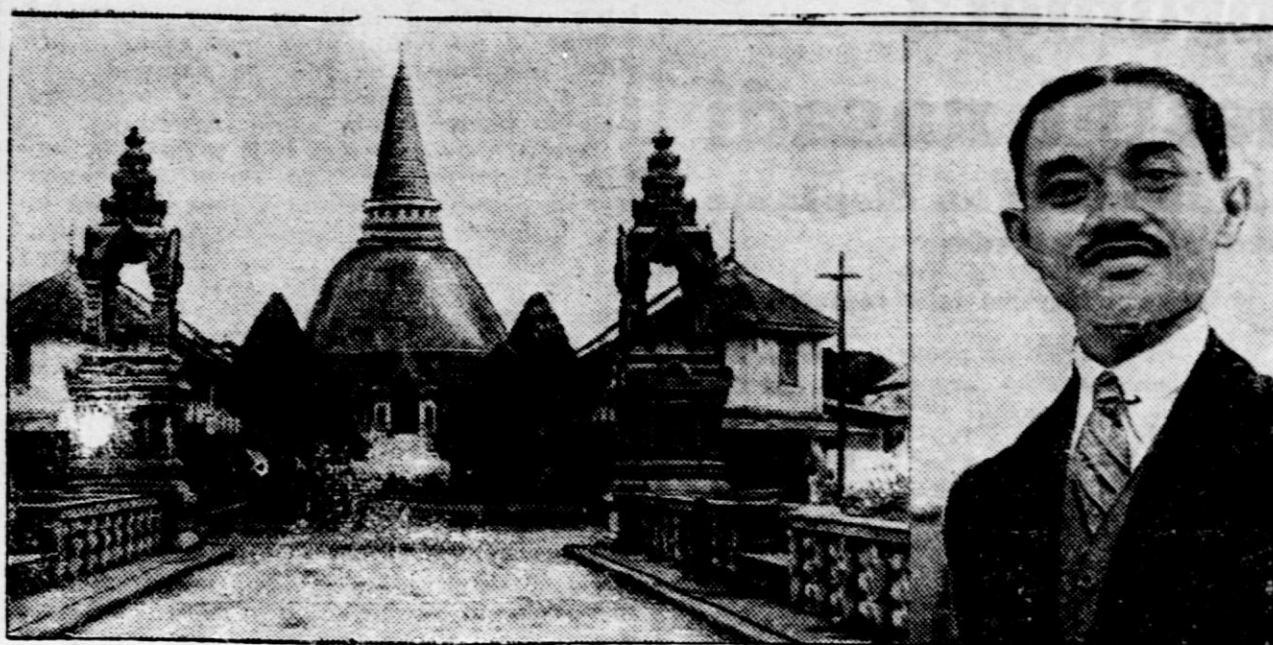
O zemljiškem posestvu na otoku ni mogoče testamentarno odločati. Če lastnik nima do petega kolena dediča, pripade posestvo vladarici. Samo ona ima pravico rediti golobe. Kljub temu so pa njene pravice pravno omejene. Ker nimamo določbe o lastninskih pravicah omoženih žen, je izjavila vladarica nekemu novinarju, ne morem podpisati nobene pravne listine, čeprav vladam neomejeno, če jo ne sopodpiše tudi moj mož. Moj mož pa je pa soodgovoren tudi za vse dolge, ki jih napravim.

Urgski hutuktu umorjen

Holandski listi poročajo, da je bil urgski hutuktu, »svetešenje Budhe« in poglavar lamaistične cerkve na Mongolskem, na poti iz Nankinga umorjen in oropan. V Nankingu se je bil udeležil ljudskega tabora in stanoval je pri nekem svojem prijatelju, generalu, pa so ga člani lastnega spremstva umorili in oropali. Morilci so pobegnili s plenom v gore. Hutuktovo truplo so balzamirali in prenesli v lamaistični samostan v Kukuonooru.

S hutuktovo smrtjo je končana nad 10 let trajajoča srdita borba v lamaistični cerkvi. Hutuktu je bil kot pancenlama drugi najvišji njen poglavar. Svoj sedež je imel v slavnem samostanu Tašilunpu, ležečem 8 dni hoda zapadno od Lhase. Pred dobrimi 10 leti ga je pa pregnal iz samostana lhaski dalajlama in pobegnil je k svojim najzvestejšim pristašem v Mongolijo. Opetovano se je mudil na Kitajskem in kitajska vlada ga je ščitila. Kitajska vojska je pregnala pozneje dalajlamo v Indijo, pa se je zopet vrnil v Lhaso in pancenlama je moral ponovno bežati v Mongolijo. Kitajci so imeli med državljansko

Siamski kralj odstavljen

Pogled na prekrasno pagodo v siamski prestolnici v Bangkoku, desno odstavljeni kralj Prahapatok. V Siamu je prišlo te dni do revolucije in kraljevska rodbina, ki je šele nedavno praznovala 150-letnico svoje dinastije, je bila ujeta.

vojno dovolj svojih skrbi in se niso mogli več vmešavati v spore lamaistične cerkve. Najmanjši verski dvom enega izmed vrhovnih poglavarjev te cerkve ima lahko za posledico, da ga proglasi drugi za obsedenega, mu prepove dostop do vseh svetih krajev in obredov in odreče vse pravice. Tako se je zgodilo pancenlami, čeprav so ga vsi lamaistični narodi, živeči na severu Tibeta, častili kot svetnika. Bil je od takrat izgnanec, nihče pa ni pričakoval, da se bo našel človek, ki bo dvignil roko na drugega najvišjega poglavarja cerkve. To priča o demoralizaciji v tem delu Azije, kjer si dozdaj nihče ni upal dotakniti se služabnika cerkve, bodisi da je šlo za lamo ali za siromašnega meniha. Poznavalci azijskega daljnega vzhoda pripisujejo to demoralizacijo vplivu boljševiške Rusije.

Za evropsko boksarsko prvenstvo v srednji kategoriji

Zgoraj nemški boksar Adolf Häuser, spodaj pa španec Martinez de Alfara, ki se spoprimeta za evropsko prvenstvo.

Umor trgovca Wagnerja pojasnjen

Senzacionalni umor dunajskega trgovca z dežniki Wagnerja, ki smo o njem obširno poročali, je že pojasnjen. V soboto ponoči je namreč dunajska policija aretirala v Vösendorfu bivajočega 23letnega Franca Duchka, ki je svoj zločin kmalu priznal. Izjavil je, da je Wagnerja umoril, da pa prvotno ni imel namena umoriti in oropati ga. Ne bil bi ga umoril, da se nista sprla. Duchek je priznal, da je usodnega dne popoldne izročil svoji ljubici, 22letni kuharici Mariji Lukas, dežnik, budilko in denar, ki ga je bil našel v Wagnerjevi trgovini.

Zaslišana je bila tudi morilčeva ljubica, ki je izpovedala, da se je Duchek že delj časa pečal z mislijo oropati in umoriti Wagnerja. Ko ji je prišel popoldne dežnik, budilko in denar, je izjavila, da mu je vse to izročil neki prijatelj na Dunaju. Ko ga je vprašala, kaj pomenijo sledovi krvi na njegovi obleki in perilu, je odgovoril, da se je bil vmešal v pretep dveh prijateljev. Ko je odšla za hip z doma, je Duchek okrvavljeno perilo sežgal.

Takoj po umoru je odšel Duchek k svojim staršem in tudi materi se je zdelo čudno, da ima okrvavljeno obleko. Pri starših je ostal samo nekaj minut. Duchek se je bil seznanil z Wagnerjem pred petimi leti in sčasoma se je razvil med njima homoseksualno razmerje. Fant se je pa Wagnerja kmalu naveličal, ker je slednji v svoji nerverznosti zelo grdo ravnal z njim. Hotel se ga je odkrižati, pa mu je Wagner vedno prigovarjal, naj še za-

haja k njemu. Usodnega dne je šel mimo njegove trgovine in ni hotel posetiti Wagnerja, toda nesreča je hotela, da je stal slednji pred svojo trgovino in ga je povabil k sebi. Zaklenil je vrata, tako pripoveduje morilec, in začel je fanta siliti k intimnosti. Tedaj je pa pograbil Duchek v bližini ležečo kladivo in začel na vso moč udrihati po Wagnerjevi glavi.

Zopet lepota konkurenca

Prireditelji rednih mednarodnih letopisnih konkuren pripravlajo tudi za letošnje leto izvolitev svetovne kraljice lepote, ki pojde potem tisočkrat fotografirana po vsem svetu. Prireditelji zagotavljajo, da bo letos lepota tekma zelo ostra, ker pošlje na njo svoje največje lepote 27 držav. Evropski organizator lepote tekme Maurice de Waleffe je izjavil, da bo svetovna kraljica lepote izvoljena letos 31. julija v Belgiji in sicer v Spa ali v Ostende. Tekme naj bi se udeležilo 15 lepotic iz Evrope, 7 iz Severne in Južne Amerike ter 5 iz Afrike in Azije.

Kljub vseh prizadevanjem je pa sovjetska Rusija odklonila udeležbo na tekmi. Enako jo je odklonila tudi Japonska, češ, da nima pomena izvoliti kraljico lepote za en dan. Tudi Amerika se je letos nekam kujala, toda de Waleffe je stopil v stik z nekaterimi Američani, ki so izvolili za predstavnico Amerike eno izmed v Parizu živčih Američank. Svetovna kraljica lepote dobi vsako leto čedno nagrado. Doselej je znašala nagrada 100.000 frankov, ki so ji bili izplačani v gotovini. Letos pa dobi zmagovalka 100.000 frankov vreden nakit.

Nova aeroplanska krila

V največjih letalskih delavnicah sveta v Langley Fieldu v državi Virginiji so preizkušali te dni dva nova izuma, ki bosta igrala veliko vlogo v zračnem prometu. Gre v prvi vrsti za hitrejšo dvigavanje letal in počasnejše spuščanje. To dvojico bi bila letalska tehnika že davno rada dosegla, pa se ji ni posrečilo. V Langley Fieldu so preizkušali nova aeroplanska krila, ki jih je izumil letalski inženjer Harlan de Fowler. Najvažnejša lastnost teh kril je, da jih lahko letalec med poletom poveča s posebnim nastavkom. Nastavek, ki se potisne iz notranjosti krila in podaljša njegovo zadnjo dolžino, poveča ne le nosno plošev, temveč vpliva s svojo nagnjenostjo h glavniemu krilu tudi na dvigavanje letala in na hitrost spuščanja. Dvigavanje letala se z nastavitvijo poveča za 150%, enak uspeh se pa doseže tudi pri spuščanju, kar znatno zmanjša nevarnost in omogoča letalcu spustiti se tudi na manjšem prostoru.

Drugi letalski izum je bistveno enostavnejši. Obstaja v nastavnem krilu, ki je pritrjeno na pravem krilu spredaj zgoraj. Ta kombinacija omogoča pospešiti dvigavanje letala za 53%. Pri poskusih so opremili z nastavnimi krili prometna letala. Poskusi so pokazali, da se hitrost pri spuščanju zmanjša od 78,4 na 62,4 km in sicer izključno na račun najvišje hitrosti letala, ki se zmanjša za 4 km. Nastavno krilo omogoči letalcu spustiti se v mnogo manjšem kotu, kar je za letalstvo velikega pomena.

Svetovna razstava v Chicagu

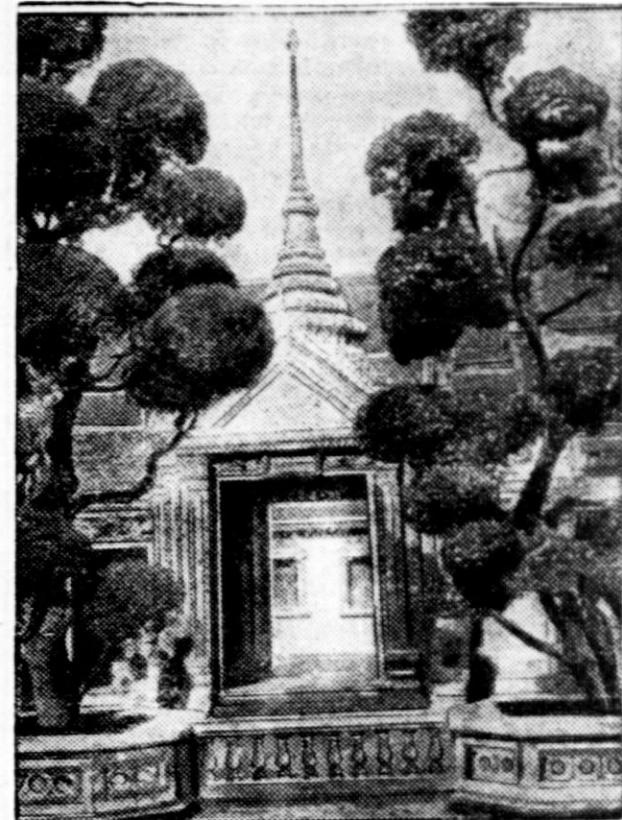
Prihodnje leto bo otvorjena v Chicagu pod geslom stoletje napredka svetovna razstava, ki bo obširen pregled kulturnega razvoja od pradednih časov do današnjih dni. Prvotno so hoteli razstaviti samo pregled Chicaga od malih začetkov do sedanjega milijonskega velenja, pozneje so pa načrt razširili tako, da bo na razstavi pregled vsega sveta in da bodo na nji zastopani vsi deli sveta. Navzlic gospodarski krizi, ki jo čuti Chicago, se bolj kakor druga mesta, se že zdaj pridno pripravljajo na razstavo, ki bo presenetila ves svet. Razstavni prostor zavzema 240 ha.

Stara Evropa bo prikazana s srednjeveško vasjo, zgrajeno v gotskem slogu in kažočo izkušnje umetnosti srednjega veka. Sredi vasi se bodo vr-

šile ljudske svečanosti in na njih bodo videli ljudje vse evropske srednjeveške sege in običaje. Kot slika ameriške kulture pred odkritjem Amerike bo zgrajeno svetišče Yukatan, ki naj bo mogočen spomenik stare Amerike. Iz Azije bodo na razstavi zbirke dragocene starega orožja in nakita. Za razstavne predmete zgrade posebna poslopja, ki bodo veljala nad 8 milijonov dolarjev.

Na Michiganskem jezeru napravijo umeten otok, s površino 3 ha, nasproti glavnega vhoda bo v obliki nebotični-ka stolp vode in svetlobe. V dvorani znanosti bodo razstavljene vse pridebitve modernega raziskovanja. Posebe- no bogato bo okrašena dvorana, namenjena elektriki. Ameriške Zedinjene države se udeležijo razstave v velikem obsegu. Povsod bodo jasno prikazani kontrasti med staro in novo dobo. Na dvorišču dvorane znanosti bo prostora za 80.000 ljudi. Na razstavišču bo tudi mnogo gledališč in zabavišč.

K državnemu prevratu v Siamu

Zgoraj vhod v glavno svetlišče kraljeve rezidence v Bangkoku, spodaj pa siamski svetiščni plesalci. Te plesalke so po svoji graciji znane po vsem svetu. Vse morajo biti plemiškega rodu.

Otok, kamor noče nihče

Japonska je med vsemi vlesilami najbolj preobjudena. Na ozemlju južnega japonskega otoka Nippona prebiva nad 90 milijonov ljudi. Japonci bi se zelo radi izseljevali, pa se nimajo kam. Če pa pogledamo na zemljevid, vidimo, da ima Japonska na severu velik otok Jesso (Hokkaido), ki meri 94.000 km². Ta otok s sosednimi otočki ima izborna zemljo, kjer bi dobro uspevali vsi poljski pridelki. Tu bi se dala tudi z uspehom rediti živina in gojiti čebule. V gozdovih je dovolj lesa, v zemlji mnogo rude. Dani so torej vsi pogoji za kolonizacijo, a vendar je ta prostorna zemlja neobjudena.

Otoka Jesso in Kurily ležita visoko na severu in obliva ju mrzel morski tok, ki prodira ob otoku Sahalinu iz Ohoškega morja. Da ni toka, bi imel otok Hokkaido topli tok Kuro - Siwe, ki izpreminja bližnji Nippon v pravi raj na zemlji. Toplih zim vajeni Japonci se boje silnih snežnih metežev na Hokkaidu, ki spominjajo na najhujšo zimo v Sibiriji. Pri 40 stopinjah mraza besni snežna vihra s hitrostjo komaj 100 km na uro. Zato je vse prizadevanje japonskih oblasti kolonizirati ta otok zaman. Naseljencem ponujajo brezplačno zemljo, gradbeni material, živino, gospodarske stroje in vse druge potrebščine, toda nihče se noče naseliti na tem otoku. Hiš, ki bi jih varovale pozimi mraza, Japonci namreč ne poznajo. Peči v našem pomenu besede sploh nimajo, spe kar na tleh in tudi toplih odej nimajo. Zato bi ostrega podnebja na otoku Hokkaido ne prenesli.

Nesramež.

Prijateljci se pogovarjajo o svojih ljubavnih pustolovčinah.

— Tale baron, pravi prva, je največji nesramež, kar sem jih kdaj poznala. Včeraj sem mu dejala, da ga nočem videti.

— In kaj je storil?

— Luč je ugasnil.

Decentralizacija socijalnega zavarovanja?

Popolna avtonomija okrožnih uradov bi bila škodljiva
zavarovanju v splošnem

Ljubljana, 27. junija
Gospodarski razkroj je končno načel
tudi socijalno zavarovanje. Gospodarske
kroge in delavstvo je začela skrbeti na-
daljnja usoda tega zavarovanja kot je tu-
di povsem prav ter nujno potrebno, da
nismo nikdar brezbrilni za gospodarsko
življenje in socijalne pojave. Začelo se je
razpravljati o decentralizaciji delavskega
zavarovanja, pa tudi o tem, kaj bi bilo
treba ukreniti za sanacijo tega zavarova-
nja. Vendar se zdi, da ne gledamo na po-
javljajočo se vprašanja dovolj s splošnih
vidikov ter je pogrešati načelne jasnosti.
Predvsem ne moremo razpravljati ali
je socijalno zavarovanje potrebno ali ne,
delodajalci in delavci bi si morali biti po-
vsem edini, da to zavarovanje ni in ne
sme biti kot le v breme obeh slojev, tem-
več so žrtve dolžnost, davek, ki ni ne-
izogibno zlo, nego produktivna dajatev, ki
se obrestuje s tem, da je prebivalstvo na
višji socijalni ter kulturni stopnji. Zato
tudi ne smemo razpravljati o reorganizaciji
socijalnega zavarovanja v vidika intere-
sov posameznih slojev kot je treba ob-
sojati razpravljanje o tem tistih, ki iščejo
hibe v zavarovanju samo zaradi tega, ker
so v načelu zoper njega.

Zagovorniki centraliziranega kot avto-
nomnega delavskega zavarovanja niso še
formulirali, za kakšno obliko zavarovanja
se prav za prav zavzemajo; ali naj bo cen-
tralizacija popolna in ali gre za admini-
strativno ali finančno avtonomijo. Razum-
ljivo je, da je sanacija potrebna, toda
predvsem nam morajo biti sveti interesi
splošnosti, zavzemati se moramo za soci-
jalno zavarovanje tako, da ne bo trpelo
in ne zaradi tega, ker gledamo le na ko-
risti posameznikov. Značilno je namreč,
da so se baš zdaj začeli širiti glasovi
o reorganizaciji socijalnega zavarovanja,
namreč zato, ker se zdi, da nam ni prvo
pri srcu zavarovanje, nego gospodarska
stiska sli marsikoga, da razmislija, kako
bi se otresel bremen.

Če gledamo na gospodarske težkoče
posameznih podjetij SUZOR-a, n. pr. na
naš OUDZ ter se sklicujemo na to, da iz-
kazuje deficit, odnosno da suficit pada
leto za leto, tedaj moramo upoštevati
tudi to, da se je naše zavarovanje začelo
še graditi zadnja leta, da je bilo več
investicij za navidez neproduktivne naba-
ve, za opremo zavoda, ter da je treba te
investicije amortizirati. Zavod se pa ni
gradil iz dobička zavarovanja, nego s po-
sojili. Zato dohodki ne morejo kriti izdat-
kov, zlasti še, če število zavarovancev stal-
no pada. Zdi jih je n. pr. 15.000 manj
kot lani ob tem času.

Vendar se lahko zavzemamo za večjo
avtonomijo podjetij — administrativno
in finančno, nikakor pa ne smemo poza-
biti, da bi bila popolna avtonomija škod-
ljiva zavarovanju v splošnem. Čim večja
avtonomija — tem večji riziko. Predvsem
mora biti teritorialno posamezne avtonomne
podružnice dovolj široke. Riziko mora biti
izključeno; ker pa nobeno zavarovanje ni
dovolj varno, najsi se opira še na tako za-
nesljivo jamstvo in čeprav lahko trdimo,
da je najboljše fundiranje — zato je na
vsak način potrebno nekakšno pozavarova-
nje, mora biti zavarovanje vsaj v toliko
centralizirano, da se event. primanjkljaji
lahko krijejo iz centralnega fonda.

Kočljiva točka decentralizacije je ne-
dvomno tudi v tem, da je moralna dolžnost
aktivnih in bolje organiziranih podjetij
skrbeti, da se socijalno zavarovanje dvig-
ne v vsej državi na dostojno višino. Ako
pa pride do popolne avtonomije, tedaj bo
izpopolnitev celotnega zavarovanja skoraj
onemogočeno. Sicer govori za decentrali-
zacijo v tem pogledu tudi to, da bi bila z
večjo avtonomijo tudi večja odgovornost
ter bi posamezne podružnice same skrbale,
da bi ne zaostajale za drugimi. Toda, kdo
more jamčiti, da bi bile izključene zlorabe?

Teritorialna naša banovina je dovolj obse-
žna za avtonomno edinično celotnega zava-
rovanja. Naša podružnica bi bila aktivna,
če bi bila tudi povsem avtonomna v finanč-
nem pogledu. Toda s povsem stvarnega
stališča lahko zagovarjamo le decentrali-
zacijo, ki bi ne škodovala celotnemu zava-
rovanju. Centralno vodstvo mora ostati,

povezanost edine, ki tvori absolutno jam-
stvo zavarovanja.

Lahko je pa zagovarjati administrati-
vno avtonomijo. Sedanjí sistem je okoren,
skoraj birokratičen. Samoupravna podruž-
nica bi naj reševala zavarovalne zadeve
avtonomno, a seveda s popolno odgovor-
nostjo. Administrativni aparat bi naj bil
čim enostavnejši, kar bi nedvomno poce-
nilo poslovanje.

Stremiljenje delavcev in delodajalcev, ki
se vedno križa glede dohodkov zavarova-
nja, je prišlo tudi v tem pogledu do izra-
za. Naravno je, da delavci branijo zava-
rovanje in da ne gledajo niti toliko na žrtve
(relativno) kot delodajalci. Delavski za-
stopniki so zavzeli stališče v zadevi sana-
cije zavarovanja, da bi se naj zvišali pri-
spevki do maksimalne zakonske meje. To-
da dvomljivo je, da bi bilo s tem v bistvu
res pomagano. Delavcem v teh časih ni
vse eno, ali plačujejo nekaj dinarjev več
ali manj. In kako izterjati dolžne za-
stanke od delodajalcev? Kdo bo zbudil
čut moralne dolžnosti v ljudeh, da bodo
z vsro resnostjo skrbeli za dobro zava-
rovanje. S povišanjem prispevkov ne more-
mo računati.

Nasprotno so delodajalci za znižanje
bremen, kot so bili pač vedno. Toda zdaj
je to stremiljenje upravičeno v toliko, ker
moramo računati s poslabšanji gospo-
darskimi prilikami. Gmotno ravnotežje v
zavarovanju bi se naj po njihovem mne-
nju doseglo z znižanjem podpora ter izdat-
kov. Tudi tega stališča ne moremo zaga-
varjati, ker bi sicer ne gledali stvari v
stvarni luči, ne glede na interese, ki jih
ne moremo zagovarjati, ker bi bili v

Trgovci, poslovni ljudje

hodiyo v radio terminalno kopališče
Laško,

škodo zavarovanju. S širšo avtonomijo
podružnic bi naj bilo tudi omogočeno
ožje sodelovanje delodajalcev, zato bi se
čutili bolj moralno obvezane gledati na
interese zavarovanja. Morda bi tedaj ne
gledali na socijalno zavarovanje kot na
neprijetno breme. Če pač moramo že raču-
nati z gospodarsko krizo, nam vendar ne
sme biti izgovor, da je treba znižati pri-
spevke za socijalno zavarovanje brez vseh
pomislekov.

Pač pa bi lahko govorili o reorganizaciji
sistema plačevanja, saj je star že sko-
raj 50 let ter se je medtem gospodarsko
življenje zelo razvilo. Morali bi namreč
računati s tem, da podjetniki, ki zaposluje
le nekaj delavcev, težje plačuje prispevke
od onega, ki ima tovarno. Morala bi od-
ločiti kapaciteta obrata in ne višina za-
varovančeve mezd.

Sploh je z vprašanjem zavarovanja v
zvezi cela kopica problemov, ki bi jih mo-
gel — pa tudi moral — razčleniti le znan-
stvenik v temeljiti razpravi; zadevo osvet-
liti vsaj v splošnem je pa dolžnost. In ob-
soditi bi morali vsakogar, ki bi izkoriščal
kritični položaj socijalnega zavarovanja
ter ribaril v kalnem!

Akademski poklici

Vsi narodi imajo polno del z navodili
za izbiro stanu, ki so tako potrebni mladi-
čin, kakor starešem, sedaj je pa izšla tudi
slovenska knjiga z zgornjim naslovom, ki
jo je napisal prof. dr. Lovro Sušnik. Avtor
je zlasti prav prišlo znanje jezikov, saj
razume vse romanske in slovanske
jezike, razen tega pa tudi nemščino in
angleščino tako, da imamo v našem jeziku
knjigo, karkšne še ni v ostali svetovni
literaturi, obenem so pa v njej tudi po-
datki vse do konca aprila tega leta. So-
delovali so pri sestavljanju knjige naši
najbolj znani strokovnjaki za bogoslovje,
modroslovje, medicino, pravo, tehniko, za
trgovstvo in promet, za umetnost in za
vojstvo, a pomagali so tudi s svojimi na-
sveti med drugimi vseučiliški tajnik dr.
Matej Smalc, inš. Ladislav Bevc, inš.
Anton Šivic, narodni poslanec dr. Stane
Rape, Karel Mahkota, dr. Matej Justin in

drugi, da smo dobili res najpopolnejšo

knjigo glede vseh akademskih poklicev.
V njej so opisani in navedeni pogoji
za doseglo najrazličnejših poklicev v aka-
demski karijeri, v bogoslovju in modro-
slovju ter za nego zdravja, v pravo, na-
rodno gospodarstvu in socijalni politiki,
v tehniki in proizvodnji, v trgovstvu, de-
narstvu in prometu, v umetnosti in pri
vojakih, prav posebno so pa upoštevani
tudi ženskam dosegljivi stanovi. Opisane
so vse šole in univerze naše države ter
najrazličnejše in najnamenitejše speci-
jalne šole in akademije inozemstva, ob-
enem so pa v knjigi navedene tudi last-
nosti, kakršne so potrebne za različne po-
klice, seveda pa tudi težave vseh poklicev
in pa karijera, ki jo lahko v njih napra-
vimo. Navzlic temu, da obsega skoraj 400
strani in da je lukusno v platno vezana,
pa stane do 15. julija le 28 Din, po 16. ju-
liju bo pa veljala 40 Din in 5 Din za pošt-
nino ter se dobi vsak dan od 9.—11. in od
14. do 16. pri založništvu na Miklošičevi
cesti št. 7 v priliki. S tako poštovno-
vredno ceno so izdajatelji in njih pod-
porniki, ki so med njimi tudi mestna ob-
čina ljubljanska, Pokojniški zavod za
nameščence ter Zbornica za TOI, hoteli
omogočiti, da si knjigo nabavi vsa dora-
šajoča mladina, a zanimiva in potrebna
je tudi za vsakega inteligenta, saj je v
njej polno vsakemu koristnega materi-
jala.

Turandot z Majdičevom in Ribičevom

Smel poizkus! Turandot je partija za
velik, zmagovito prodoren glas, ki se v
fortih povzpenja do drznih, zato opasnih
visin. Zelo težka, zelo naporna in zelo
nevarna je ta partija. Prištevajo jo k iz-
razitimi primadonskim nalogam velikega
kalibra. Zanj res treba topovskega ma-
terijala! Pravijo ji zato »Schreipartie«,
ker obstaja resnično skoraj le iz fortissi-
mov, dasi ima tudi nekaj lirskih mest ču-
stveno mehkejšega značaja.

Prva jugoslovanska Turandot je bila v
Zagrebu bivša naša Zdenka Zikova, kasne-
je prva pevka Narodnega divada v Pragi
in zdaj prva pevka Državne opere na Du-
naju. Za njo jo je prevzela Zinka Vilfan-
Kunčeva, ki jo je pela sijajno tudi pri nas
petkrat zapored. Sinoči pa nas je presene-
tila z nje Vera Majdičeva.

ker morejo od tu biti stalno v sti-
kih s svojimi poslovnimi krogi in
ker tu v najkrajšem času utrdijo
zdravje.

Smel poizkus, ki se je pa posrečil. Ze
z Aido je pokazala, da je s svojim študi-
jem na Dunaju glede dinamitnosti svoje-
ga glasu in pevске umetnosti mnogo pri-
dobila; s Turandot pa se je ponovno doce-
la uveljavila in neporečno dosegla velik
uspeh. Čeprav ji je morala biti prva pred-
stava z njo obenem prva prava generalna
izkušnja z orkestrom, je v splošnem obla-
dovala kočljivo partijo prav samozavestno
in pogumno, kar je pač nov dokaz njene
izredne muzikalnosti in izdatne rutine.
Glavni topovi so sicer razloženi, a njen je
povsem zadoščal celo v najgromkejših fi-
nalih s treskajočim orkestrom. In z njo
smo prvič slišali to pompozno opero čisto
slovenski in jo docela razumeli, ker ima
Majdičeva vzgleden izgovor.

Vobče se partija mrazlo maščevalne de-
vice Turandot Majdičevi izvrstno prilaga
tudi po značaju in jo je zato označevala
z mimiko in gestami zelo učinkovito. Ze-
la je obilo priznanja, bila nešteto krat po-
zvana pred zastor in prejela mnogo šop-
kov. Njeni vzorni marljivosti in neomajni
vztrajnosti in stremiljenju navzgor gre res-
nično zaslužena hvala. Njena igra je od
partije do partije toplejša, iskrenjša; ne
dvomim, da je v nji razen primadonskega
glasu tudi dovolj dramatskega tempera-
menta, ki se končno docela prebudi in spro-
sti.

Skoro enako smel poizkus je tvegala
Ribičeva z Liu, posebejno »leptot in
dobrot«, ki ji je dajala naša Gungjenac
še ves svoj žarki šarm posebejne poezi-
je. Tudi Liu ge. Ribičeva se je polno po-
srečila, zlasti v prvih dveh aktih. V 3. de-
janju bo v povskem oziru sem ter tja
treba še nekaj retušev. Vsa milina in gin-
ljiva tragičnost ženske požrtvovalne, ne-
sebične ljubezni najdetja v nežnejših izra-
zih, sordimrni dinamiki v bodoče nedvom-
no še večji učinek. Ribičeva je vrlo muzi-
kalna pevka prav lepega organa, vedno
ambiciozna in zelo uporabna. Le njeni krvi
bi rad prilil še nekaj železa. Igralski je
takisto polno ustrezala; žela je mnogo pri-
znanja in šopek, ki je bil zvrhoma zaslu-
žen.

Kajpada je prejel šopek tudi G. Ma-
rčec za svojoja izvrstnega princa Kalafa

in je moral po vseh dejanjih opetovano

pred rampo.
Letos je 130 let, kar se je tudi Goethe
navduševal za Gozjičev Turandot. Pri tej
priliki je napisal članek, v katerem je de-
jal:

»Publiki ni mogoče izraziti večjega
spoštovanja, kakor če je ne smatraš za
sodrgo. Sodrga se gnete nepripravljeni k
predstavam in zahteva kar ji je užito na
mah; gledati hoče, strmeti, se smejati in
jokati...«

Le sodrga smatra opero za komedijo,
ki jo hodi lahko gledat nepripravljeni. In-
teligentna publika pa se na opero vedno
pripravlja, čita doma v miru vsebino ali
vse tekst in hodi gledat isto opero večkrat,
da jo res spozna in more uživati. Tako je
naša publika izveščina. Zato opere razume
in jih resnično uživa! Veliki uspeh, ki ga
zanje »Turandot« v naših izvrstnih pred-
stavah in krasni opremi, dokazuje, da je
Ljubljana mesto izredno inteligentne publi-
ke. In to je, kar nas še prav posebno ve-
seli!

Fr. G.

Uspeh zavisi od trgovca

Ljubljana, 27. junija
Na krizo se naj nihče ne izgovarja, ker
glavno je, da si podjetjen; podjetnost
ustvarja konjunkturo in ne potreba. Le
nekaj dni nas loči od velesesja, ko je tr-
govcem pod marami v Lattermannovem
drevoredu cvela pšenica kot v najboljših
časih. Morda bi kdo mislil, da je ta uspeh
pripišovati praktičnemu blagu, ki so ga
prodajali. Oni dan smo se pa lahko prepi-
čali, da odločajo dobro kupčijo drugi čini-
telji.

Ob Dunajski cesti se je utaboril možak,
ki je ponujal isto blago kot podjetna ter-
govna moža na velesesju. Onadva sta
žlobudrala nemško, možak je pa preisku-
šal svoje trgovske talente v jugoslovanski-
ni. Občinstva je imel iscer dovolj, ki je
hvaležno občudovalo njegovo produkcijo z
vezanjem kravate na patentni žici, nikomur
pa ni prišlo niti na misel, da bi kupil prak-
tične novosti, za katere so se na velesesju
kar trgali. Možak je premalo prepričeval-
ne dokazoval, kako praktični so manšetni
gumbi in glas mu je zvenel preveč hripavo
in obupano.

Odvezoval in zavezoval je kravato,
medtem je pa že hitel pripovedovati, kako
praktičen je gumb za ovratnik, ker se je
pa bal, da bi se mu ne izneverili poslu-
šalci, predem bi končal reklamno razlago.

Temu pa že ne verjamem, ta pa ni
Nemec! Je dejal meščan. — Kdove, kje je
nabral to šaro!

Čas je pa zlato!

Laško je postajališče vseh brzo-
vlakov. 7681

— Saj res, Nemcu se ni nič zatalaj je-
zik, ta se pa še uči govoriti. Tudi jaz mu
nič ne verjamem, — je pritrldil drugi.

— Dobro bi bilo vprašati ga če ima do-
voljenje za prodajo.

— In kdove, kje je dobil toliko kravat,
ki jih tako grdo mečka!

— Goljufija!

— Tujcu bi še človek ne zameril, če te
oskubi, nezaljšano pa je, če te hoče ope-
hariti domačin!

— Ko se pa toliko sklicujemo na rek:
nemo propheta in patria! je dejal študent.

— Kaj, ti si druzg zagovarjati ga? —
Je razhudil star meščan in zamahnil s pa-
lico.

— Praktično... Jeftino i pored toga
još dva komada gratis... Gumbov pa ne
možete izgubiti...

Mož se je znojil ter trudil in v vneni
ni niti opazil, da so ga zapustili vsi poslu-
šalci.

NOGAVICE z ŽIGOM

Najboljše, najtrajnejše, zato
najcenejše!

Zgodba o zaplenjenem vinu

Litija, 22. junija.

Pred dnevi se je pripeljal na postajo
Savo dobrodušen Dolenjec, obložen s po-
sodami vseh vrst. Dobro se je pripravil
na krošnjenje. Ko je vleklo posodo s po-
staje, se mu je pridružil prijazen gospod,
ki mu je pomagal spravljati tovor na
voz... Spustila sta se v pogovor, prijaz-
nemu gospodu pa je popotnik zaupal, kaj
ima s seboj...

Le prehitro je zvedel viničar, da ima
posla s preoblečenim finančnim organom,
ki mu je vino zaplenil.

Včeraj se je vršila razprodaja zaple-
njenega vina. Udeležili so se je nekateri
okoliški posestniki, ki imajo te dni kosce,
prišel je pa tudi bivši lastnik vina.

— Po 3.50 Din ga bomo dali liter — je
menil finančni organ.

— Pamet, ljudje božji, se je hudoval
Dolenjec. — Saj ni vino nič prida, pošteno
sem ga krstil z vodo...

In res je s svojim nastopom pokvaril
veselje žejnim okoličanom. Vino je šlo po
2 Din in 3 pare. Končno so namreč pro-
dajalci popustili vinu ceno na 2 Din, 3
kupci pa so primaknili le po 1 paro.

Ko je bila sklenjena kupčija, je novi
lastnik vina povabil na čašo tudi oškodov-
anega Dolenjca.

— No, zdaj vas pa bo ta nezgoda pre-
plasilila in ne boste več — švercali? — se
je zanimal Savljan. Viničar pa je menil
baš nasprotno: Prav zdaj, ko sem z za-
plombo oškodovan, se moram pobrigati,
da napravim z ostalim vinom dobro kup-
čijo, da bom kril to izgubo...

Radioprogram

Sreda, 29. junija.

10: Prenos cerkvene glasbe iz stolnice;
11: General Maister: Narodna Obrana;
11.30: Salonski kvintet; 12: Cas, poročila,
plošče; 15.15: Kristan: »Kdo je blazen« (št.
Jakobski gled. oder); 16: Salonski kvintet;
operna ura. Sodelujejo: gđc. Vera Majdič
(sopran), g. Mirko Jelačin (tenor), in orke-
ster »Triglava«; 16.45: Zabavni kotiček, Mir-
ko Kragelj; 17: Nadaljevanje operne ure;
20: Zenski zbor pevskega krožka Viš-Glin-
ce; 20.45: Klarinet-solo, izvaja g. Beranek;
21.30: Salonski kvintet; 23: Napoved pro-
grama za naslednji dan.

Četrtek, 30. junija.

12.15: Plošče; 12.45: Dnevne vesti; 13:
Cas, plošče, borza; 18: Salonski kvintet;
19: Dr. A. Bajce: Italijanska; 19.30: Dr.
M. Rupel: Srobrvaščina; 20: IL ruski re-
citacijski večer; 20.30: Klavirski koncert
g. Pavla Šivica; 21.15: Samospevi gđc. prof.
Milene Verbič; 22: Orkester Grafike; 23:
Napoved programa za naslednji dan.

Petek, 1. julija.

12.15: Plošče; 12.45: Dnevne vesti; 13:
Cas, plošče, borza; 18: Salonski kvintet; 19:
Belokranjske pripovedke (L. Zupano);
19.30: Gospodinska ura, gđc. Kerkova; 20:
Zabavna ura: Mark Twain (Bitežnik);
20.30: Prenos iz Zagreba; Koncert jugoslav.
akadem. zbora »Mladost Balkan«; 22.30:
Cas, poročila, plošče; 23: Napoved pro-
grama za naslednji dan.

Sobota, 2. julija.

12.15: Plošče; 12.45: Dnevne vesti; 13:
Cas, plošče, borza; 18: Salonski kvintet; 19:
Gimnastične vaje (Drago Ulaga); 19.30: Kako
štedimo (L. Zupano); 20: Delavska godba
»Zarja«; 21.05: Prenos iz Prage; 22: Cas,
poročila; 22.15: Salonski kvintet; 23: Na-
poved programa za naslednji dan.

Čitajte tedensko revijo

»ŽIVLJENJE IN SVET«

Gospodinja in služkinja.

Služkinja: — Pravite, da sem malo-
marna in da moram takoj zapustiti va-
šo hišo?

Gospa: — Da.

— Dobro, toda pred odhodom vam
hočem še nekaj povedati. Najprej mo-
rate vedeti, da sem lepša od vas. To
mi je povedal sam gospod. Drugo, kar
bi vam rada povedala, je, da mi vse va-
še obleke bolje pristojajo, kakor vam.
To mi je povedal tudi sam gospod.
Končno pa znam tudi poljubljati bolj
vroče in strastno, kakor vi.

— Kaj vam je tudi to povedal moj
mož?

— Ne, to mi je pa povedal naš šo-
fer.

Mie d' Agnonne:

Dustolovke

Roman

— Grem in kmalu se vrnem. — je
odgovoril Paul, ki se je odpeljal še
istega večera v Limousin, kjer je opravi-
lil vse, kar mu je bil naročil notar Du-
bertin.

Predno se je pa odpeljal, je odšel
h gospe de Marillac, da ji pove, kako
in kaj je opravil pri svojem gospodu v
norici.

— Dovolim vam izkoristiti štiri
karnolome, če hočete. — mu je dejala
gospa de Marillac. — Toda treba bo
poiskati inženjerja, da napravi načrt.

— Takoj grem ponj. — je odgovoril
Paul.

— Le pojdite, prijatelji, le pojdite.
Obema omogočim dostop do grofa. Če
se že nečujete zadovoljiti z dovolje-
njem, ki vam ga gospa grofica prav
rada da.

— Ta čas, ko ne bo tu teh ljudi, ki
se vrnejo čez štiri ali pet dni, — je
pomislila gospa de Marillac sama pri
sebi, — bom pa vsak dan hodila k

— — — — —

— Slabo in premalo spite, — je de-
jala gospa de Marillac Mauricu. — Za-
kaj ne prosite zdravnika, da bi vam
dal malo morfija? To bi vas pomirila
telesno in duševno.

Tudi Georgetta je posetila svojega
moža, toda ona je igrala drugačno ko-
medijo — v moževih očeh je hotela
biti žrtev.

— Zdi se mi, da si je Maurice zelo
spremenil, — je dejala gospa de Maril-
lac nekega den svojih hčerki. — Ne bom
ti tajila, da se bojim katastrofe. Grof
po cele noči ne spi, to se mu pozna že
na obrazu. Mislim, da si zdravniki nič
kaj ne prizadevajo, da bi pomagali bol-
niku prenašati bridko usodo.

— K niemu pojdem, — je odgovo-
rila Georgetta živo. — Ali greste z
menoj, mama?

— Ne, jaz sem danes že bila pri
njem. Reci bratu, naj te spremi. Roger
ti bo rad storil to uslugo.

Tistega dne je postal lep Roger
Georgettin kavalir. Georgetta se je
bala. Zavedala se je še predobro svo-
je krivde in zločinstva, priznala je
končno, da bi storil Maurice prav, če
bi jo ubil.

Brat in sestra sta vstopila v celico
grofa de Cizereta. S krutostjo, zavito

vdvozdno sladkost, mu je Georgetta
ponovila besede, ki jih je bil slišal že
iz ust njene matere.

— Pozna se vam, da ne spite, Mau-
rice... Zakaj ne spite?... Saj vam tu
dobro strežijo in če bi se vam pripet-
tilo kaj hudega, bi bilo uničeno tudi
moje življenje.

Tistega dne je šinila Mauricu v gla-
vo nesrečna misel. Ko je Georgetta
pritisnila na svoje krasne oči batistov
robček, kakor bi si hotela obrisati sol-
ze, je stopil grof k njenemu bratu in
mu hitro zašepetal:

— Res po cele noči ne spim. To me
tako utruja, da vam ne morem pove-
dati. Dragi Roger, iz sočutja do mene
in pri spominu na preteklost, če je še
niste docela pozabili, vas prosim, pri-
nesite mi morfija. Če bi prosil zdrav-
nika,

39.-

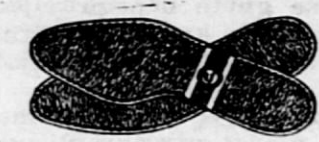
Vel. 19-26

Vrsta 4441-05

Za deklice: Zračni in lahki platneni polčevlji okusne oblike, z gumastim podplatom in peto.

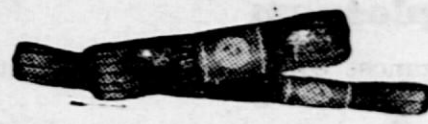
VESELE POČITNICE V NAŠI OBUTVI

Ni pravega poletnega počitka brez naše praktične obutve. V poletni vročini in v soparnih dneh nosite lahko in zračno obutev. Vse naše prodajalne smo preskrbeli z bogatimi vzorci poletne obutve v raznih kombinacijah modernih barv. Naša obutev je cenena in dobre kvalitete.

Lufrov vložek Din 5.-

Plata

Vezalke 1 par Din 1.-

69.-

Vrsta 2947-00

Moške sandale: Sandale ne žulijo niti nog, niti žepa. Otroške štev. 22-26 Din 39.-, štev. 27-34 Din 49.-, ženske štev. 35-38 Din 59.-, moške štev. 39-46 Din 69.-.

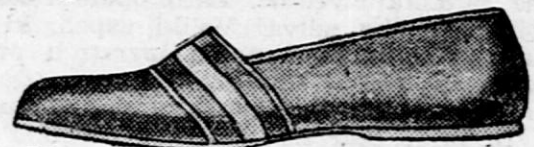
49.-

Vrsta 4762-74

Za deklice: Okusni platneni čevlji z belim gumijastim podplatom in peto, v nijansah raznih barv. K poletni obleki.

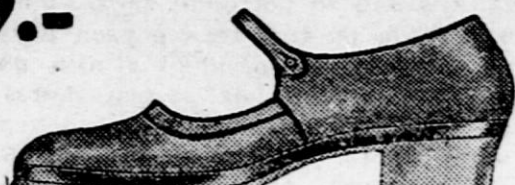
29.-

Vrsta 1805-61

Naši gumijasti kopalni čevlji Vas najbolj obvarujejo, ko hodite po razžarjenem pesku in ostrem kamenju. Lahki so in udobni.

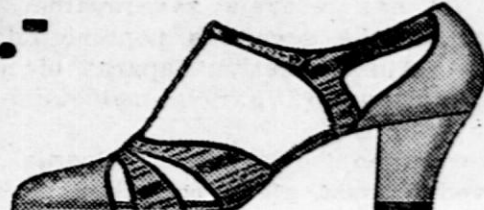
69.-

Vrsta 2145-09

Lahki in udobni ženski čevlji iz sivga platna z zaponko in prožnim gumijastim podplatom. Za malo denarja, veliko zadovoljstva.

99.-

Vrsta 1265-71

Apartni platneni čevlji v raznih barvah in vzorcih. Imamo jih v visoko in nizko peto.

69.-

Vrsta 4337-25

Specijalni platneni čevlji za tenis z izredno močnim gumijastim podplatom. Izdelani po navodilih najboljših tenis-igralcev.

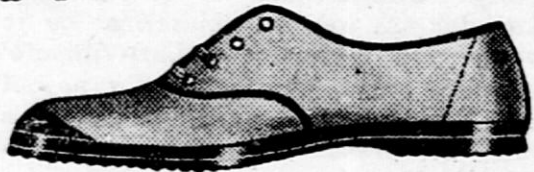
69.-

Vrsta 2642-05

Če ima otrok nove čevlje, je vedno vesel in razpoložen. Zato smo napravili te čevlje iz finega laka in rjavega boksa.

49.-

Vrsta 4435-37

Ženski platneni čevlji sive barve z gumijastim prožnim podplatom. Praktični so za vsakdanjo nošnjo. Otroški Din 39.-.

79.-

Vrsta 5725-77

Elegantni platnine pumpe čevlji z gumijastim podplatom, v okusnih kombinacijah raznih barv. Oblika tega čevlja je vedno moderna.

149.-

Vrsta 1185-36

Poleti v krasnih sončnih dnevih ne morete biti brez teh elegantnih čevljev. Imamo jih v vseh modernih barvah.

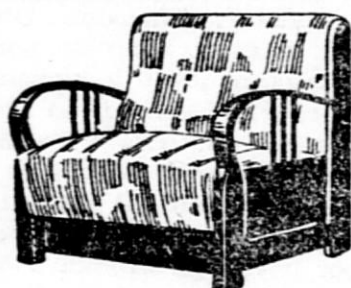
99.-

Vrsta 2927-15

Okusni moški polčevlji iz rjavega ali črne boksa z močnim usnjatim podplatom. Udobna oblika daje čevlju posebno eleganco. B 23-Ju

PRI NAS DOBITE DOBRE IN CENENE NOGAVICE: MOŠKE DIN 5.-, OTROŠKE DIN 7.-, ŽENSKE DIN 19.-.

Kako se veselimo noči

ko bom spal na mehku, udobnem spalnem fotelju, ki sem ga kupil pri tvrdki

Franc Jager

Telefon 20-42

tapetnik, Sv. Petra nasip št. 29.

ŠPEDICIJA TURK

OCARINJENJE

vseh uvoznih in izvoznih pošilk, in to hitro, skrbno in po najnižji tarifi. Revizija pravičnega zaračunavanja carine po njej deklariranega blaga in vse informacije brezplačno.

Telefon interurban št. 2157.

PREVAŽANJE

vsakovrstnega blaga, bodisi kuriva, strojev, selitve itd. v Ljubljani in izven Ljubljane z vozovi na konjs. uprego kakor tudi s tremi najmodernejšimi avtomobili po dve, tri in sedem ton nosilnosti.

Telefon interurban št. 2157.

>Mali oglasi<

Vsaka beseda 50 par. Plača se lahko tudi v znakah. Za odgovor znak! - Na oprašanja brez znamke se odgovarjamo. Najmanjši oglas Din 5.-

SLUŽBE

BRIVSKEGA POMOČNIKA mlajšega, dobrega delavca, sprejemem. Nastop takoj. Hrana in stanovanje v hiši. Marko Vrca, brivec, Polzela, Savinjska dolina. 2588

RISARJA

za opremo, perfektnega v skici in detajlu, sprejemem. Ponudbe na: Dekoration Beograd, Vuka Karadžića 10. 2587

NEPREMIČNOSTI

LASTEN DOM

nezadolženo imetje dosežete najhitreje potom brezobrestnega posojila »Stavbne hranilnice in posojilnice«, Ljubljana, Miklošičeva cesta 15. 68/T

PRODAM

NOVO ZIDANO HIŠO

prodam. Prešernova ulica št. 6, Tezno, Maribor. 2569

DINARJEV 125.-

1 m³ žaganih bukovih drv prima kakovosti nudi - Velepč, Sv. Jerneja cesta št. 25. - Telefon 2708. 23/T

GRAMOFONSKÉ PLOŠČE

prodaja »Slagere«, Aleksandrova cesta 4 (pasaža »Viktoria« palače). 69/T

LEPO VILO

visokoprtilično, 4 sobe, parket, elektr., odprta veranda, studenec, senčnato dvorišče, hišica za hišnika, park, vrt, njiva, sadovnjak, lepa stavbišča, prodaja Viher, Slov. Bistrica. 2591

RAZNO

Najcenejši nakup! KONFEKCIJA - MODA ANTON PRESKER, Ljubljana, Sv. Petra c. 14 22/T

SOBOSLIKARSKA

pleskarska in vsa v to stroko spadajoča dela po najmodernejših vzorcih solidno in konkurenčno izvršuje JOSIP MARN, d. z o. z., LJUBLJANA, Dunajska cesta 9. Telefon 30-68.

GRAMOFONSKÉ PLOŠČE

PO 1.- Din posojuje »Slagere«, Aleksandrova cesta 4 (pasaža »Viktoria« palače) 70/T

VINA

pristna dalmatinska, štajerska in dolenska na drobno in debelo, čez ulico od Din 4 naprej, se dobivajo v skladišču »Dalmacija«, Gosposvetska cesta št. 13. Kolizej. 2592

TELEFON 2059

PREMOG SUHA DRVA Pogačnik, Bohoričeva 5.

Frote' za kopalne plašče priporočila tordka A. & E. Skaberné Ljubljana

Hotel BELLEVUE

Omiš pri Splitu

Nova zgradba tik ob morju, tekoča voda v sobah, peščeno kopališče, domača in dunajska kuhinja. Popolna penzija s sobo in postrežbo Din 60.- do Din 85.- na dan.

Zdraviliška taksa odpravljena!

Izdelujejo se najnovejši modeli otroških in igračnih vozičkov, triciklji, razna najnovejša dvokolesa, šivalni stroji in motorji. Velika izbira. Najnižje cene. - Ceniki franko. »TRIBUNA« F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov, LJUBLJANA, Karlovska c. 4.

JOŽE MIHELIČ in DRUG Ljubljana

Dunajska cesta št. 41 - Telefon št. 2777

Kleparstvo, ključavničarstvo, vodovodne in strelkovne inštalacije.

Pristopajte k „Vodnikovim družbi“

TISKARNA IZVRŠUJE RAZLIČNE TISKOVINE, ČASOPISE, DIPLOME, REVIIJE, VREDNOSTNE PAPIRJE, KOLEDARJE, SREČKE, KNJIGE I.T.D. ENOBARVNI IN VEČ BARVNI TISK PISMA RAZMGLEDNICE, SLIKE, OSMRTNICE, OVITKE, JEDILNE LISTE, CENIKE, VIZITKE, RAČUNSKE ZAKLJUČKE, POROČNA NAZNAVILA IN VABILA

» LJUBLJANA

NARODNA TISKARNA

ČE POTREBUJETE TISKOVINE, KATALOGE, PROSPEKTE, TODA SE NE MORETE ODLOČITI V KAKŠNI OBLIKI NAJ SE IZVRŠE, BLAGOVOLITE SE OBRNITI NA NAŠE PODJETJE, KI VAM JE V VSEH POTREBAH IN VPRAŠANJH DRAGEVOLJE NA RAZPOLAGO. - VSA GRAFIČNA DELA SE IZVRŠUJEJO LEPO, SOLIDNO IN TOČNO. CENE ZMERNE - PRORAČUNI IN PONUDBE NA ZAHTEVO ZASTONJ

Stalna razstava na Karlovski cesti št. 4

Urejuje: Josip Zupančič. Za »Narodno tiskarno«: Fran Jezeršek. - Za upravo in inseratni del lista: Oton Christof. - Vsi v Ljubljani.